

KYMI-YHTYMÄ

NEUVOTTELUKUNTA:

Kuusankoski

Jouko Finne, Matti Inkiläinen,
Keijo Jokiranta, Eino Pörsti,
Sirkeä Savolainen, Leila Taa-
vitsainen ja Veikko Talvi

Juankoski

Heikki Hämäläinen, Mikko
Lehto-ora ja Toivo Tuunainen

Halla

Eino Adolfsen, Jaakko Hassi-
nen, Heikki Husu ja Lilli Ols-
son

Karkkila

Kalevi Aavakangas, Olavi De-
gerstedt, Hilja Peltola ja Leo
Rouhiainen

Heinola

Eino Saarinen, Antero Suni ja
Erkko Virtanen

Salo

Eine Lindberg, Osmo Koskinen
ja Tuula Rokka

Hanko

Stig Boström ja Erik Johansson

TOIMITUS:

Kymin Osakeyhtiön
sisäinen tiedotusosasto
Kuusankoski
puh. 87012/415 ja 390

Vastaava toimittaja:
Veikko Talvi

Toimitussihteeri:
Heli Kyllönen

Toimittaja:
Eero Niinikoski

Kirjapaino:
Kouvolan Kirjapaino

Sisältö:

- 1 Neuvottelukunta henkilökuntalehdillemme
- 2 Toimittaja Eero Niinikoski: *Star Paper Limited* uudistaa ja uudistuu
- 11 Kuusankoski jubli 50-vuotista kunnallista itsenäisyyttään
- 14 Työhönotosta ja ammattikoulutuksesta Salon tehtaalla
- 17 Tyttöjen kotitalousosaston toiminta päättyi yhtiön am-
mattikoulussa Kuusankoskella
- 18 Mitä mieltä Hallassa ollaan tiedottamisesta?
- 20 Hallan kauppias jätti jäähyväiset saarelle
- 22 Hallan palokunnan perinteet elävät
- 23 Eläkeläispiirien yhteistyöstä Karhulassa saatu hyviä ko-
kemuksia
- 24 Tästä puhutaan
- 26 Karkkilan Työväen Soittokunta 60-vuotias
- 27 Itsenäisyyspäivän kunniamerkkejä karkkilalaisille
Pitkäaikaisesti palvelleita
Merkeipäiviä
- 32 Manan majoille

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty

Kansikuva:

Star Paper Limitedin päätehdas Blackburnissa Englannissa
Foto: Eero Niinikoski

Neuvottelukunta henkilökunta- lehdillemme

Yhtiömme henkilökunnan julkaisuilla Kymi-Yhtymällä ja Tiedotuslehdellä ei ole tähän saakka ollut tukenaan ja neuvonantajanaan erityistä toimituskuntaa, jollainen on useilla vastaavanlaisilla lehdillä. Toimituskunnan perustamista ei ole periaatteessa vastustettu, mutta on epäilty, että se vain hidastaisi ja kangistaisi varsinaista toimitustyötä. Yhteydenpito yhtiön johtoon, tuotannon-aloihin, tehtaisiin, työosastoihin, henkilökunta-asioista huolehtiviin, järjestöihin ja ylipäänsä lukijakuntaan on hoidettu niiden lukuisien kanavien ja henkilösuhteiden avulla, joita henkilökunnan ja toimituksen välillä on pitkän ajan kuluessa syntynyt. Lisäksi toimituksella on apunaan jokaisella Kuusankosken ulkopuolella sijaitsevalla tehtaalla yhdyshenkilö, joka auttaa toimitusta uutisaineiston hankinnassa.

Tiedotustoiminnan saadessa yhä tärkeämmän tehtävän nykyisessä yritysyhteisössä on katsottu aiheelliseksi virallisen elimen perustaminen lehdillemme. Nytkään ei ole päädytty toimituskuntaan vaan toimituksen avuksi on perustettu neuvottelukunta. Kuten nimestäkin käy ilmi, se ei osallistu varsinaiseen toimittamiseen. Sen sijaan sen tehtävänä on esittää käsityksiään yhtiön sisäisestä tiedotustoiminnasta, erityisesti julkaistavaksi tarkoitettusta, tuoda esiin tiedottamisessa ilmeneviä puutteita, esittää uusia ideoita ja välittää toimituksen tietoon lukijakunnan mielipiteitä. Toimitus puolestaan voi esittää neuvottelukunnalle käsityksiään ja tiedustelujaan. Siten pyritään avomieliseen ajatusten ja kokemusten vaihtoon, mikä toivottavasti tulee antamaan julkaisuillemme uutta sisältöä ja lisäämään niiden merkitystä yhtiöläistietouden levittäjänä.

Kuten viereisellä kansisivulla olevasta luettelosta näkyy, kullakin tehdaspaikkakunnalla on neuvottelukunnassa edustajansa. Porvoon tehtaan toiminnan lisääntyessä ja uuden tulokkaan Santasaloon tehtaan tultua liitetyksi kiinteästi yhtiön metalliteollisuuden myös nämä saavat neuvottelukuntaan omat edustajansa. Koska neuvottelukunta on näinkin suuri, se voi kokoontua melko harvoin, sanokaamme kerran vuodessa, mutta tarkoitus onkin, että kullakin tehdaspaikkakunnalla neuvottelukunnan jäsenet toimivat omana ryhmänään ja pitävät yhteyttä toimitukseen.

Niin työntekijöiden kuin toimihenkilöiden edustajien valitseminen on tapahtunut järjestöperiaatteen pohjalla. Kukin ryhmä on siis itse suorittanut jäsenten nimeämisen. Tämä on mielestämme oikea menettelytapa, koska se takaa parhaat edellytykset luottamuksen syntymiselle. Neuvottelukunnan jäsenet ovat siten tässä demokraattisesti valitussa elimessä omien ryhmänsä luottamusmiehiä. Äänivaltaisina jäseninä neuvottelukuntaan kuuluvat myös lehtemme yhdysmiehet eri paikkakunnilta sekä vastaava toimittaja.

Heinäkuun 1. päivänä astuu voimaan sopimus yrityksen sisäisen tiedotustoiminnan järjestämisestä. Suunnitelmamme muodostaa lehdillemme oman neuvottelukunta sai alkunsa jo ennen kuin tämä sopimus oli syntynyt. Käsityksemme mukaan tämän monitahoisen asian kehittämiseksi on kuitenkin vain eduksi, että samanaikaisesti tiedotustoimintaa kehitetään yrityksen henkilökuntalehtien piirissä, varsinkin kun se tapahtuu täysin saman periaatteen mukaisesti kuin koko tiedotustoimintaa on tarkoitus parantaa.

Star Paper Limited uudistaa ja uudistuu

Eero Niinikoski

Kymin Osakeyhtiö ryhtyi ensimmäisenä suomalaisena puunjalostusyhtiönä laajentamaan tuotannollista toimintaansa maan rajojen ulkopuolelle. Jo v. 1930 yhtiö hankki osake-enemistön englantilaisessa Star Paper Mill Company Limitedissä ja vuotta myöhemmin tähän uuteen yhtiöön sulautui toinenkin englantilainen pape-

ritehdas Yorkshire Paper Mills Limited. Molemmat tehtaot sijaitsevat pitkälle teollistuneessa Keski-Englannissa. Päätehdas samoin kuin yhtiön hallinnollinen keskus ovat Feniscowlesin kunnassa, aivan Blackburnin kaupungin keskustan tuntumassa. Toinen hienopaperitehdas sijaitsee Barnsleyn kaupungissa.

Star-yhtiön päätehdas sijaitsee luonnonkauniissa jokilaaksossa. Yläkuvassa näkyy vasemmalla tehtaan voimalaitos ja oikealla osa paperitehdasta. Viereisessä kuvassa Starin pääkonttori ja alakuvassa näkymä tehtaan sisäpihalta, mistä tapaa vielä alkuperäiseen paperitehtaaseen kuuluneita rakennuksia. Kattoikkunoilla varustetussa kivrakennuksessa on tehtaan korjauspaja.

Tehtaiden ostoon vaikuttivat lähinnä kauppapoliittiset syyt. 1920-luvun lopulla alettiin Englannissa vaatia tullin asettamista maahan tuotavalle sanomalehtipaperille. Koska sanomalehtipaperi oli Kymiyhtiön pääartikkeli ja Englanti huomattava ostajamaa, katsoi yhtiö aiheelliseksi turvata asemansa Englannin paperimarkkinoilla hankkimalla omistukseensa edellä mainitut tehtaat. Kun sitten myöhemmin tulliuhka kuitenkin raukesi ja yhtiön paperinvienti Englantiin jatkui entisellään, uudistettiin yhtiön englantilaisten paperitehtaiden koneet perusteellisesti muuttamalla ne hienopaperikoneiksi.

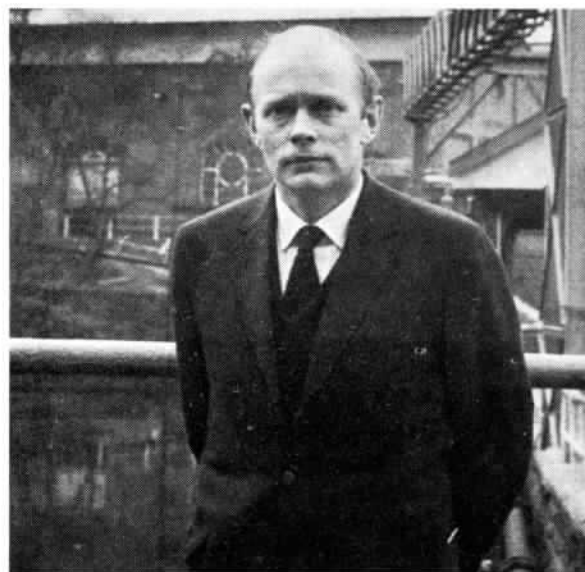
Nykyisin Starin Blackburnin tehtaalla on kaksi keskikokoista hienopaperikonetta, jotka valmistavat korkealaatuisia päällystettyjä painopapereita, sekä kaksi päällystyskonetta, joilla valmistetaan erikoiseseoksella päällystettyä Astralux-kartonkia ja -paperia. Näiden neljän koneen tuotevalikoimaa täydentämään on teh-

taalla käynnistetty viime vuonna kokonaan uusi tuotanto-osasto, jossa valmistetaan molemmiin puolin päällystettyjä painopaperilaatuja. Starin Barnsleyn tehtaalla kahdella pienellä Yankee-koneella valmistetaan MG-paperia ja kolmannella keskikokoisella Fourdrinier-koneella useita hienopaperilaatuja. Raaka-aineena käytettävä selluloosa tuodaan pääasiassa Kuusankoskelta.

Kummankin tehtaan yhteinen vuosituotanto on lähes 55 000 tonnia. Pääosa Starin tuotannosta myydään Englantiin, mutta myös vientiä harjoitetaan. Yhtiön liikevaihto oli v. 1970 £ 8 588 886. — Starin palveluksessa on n. 1 200 henkilöä.

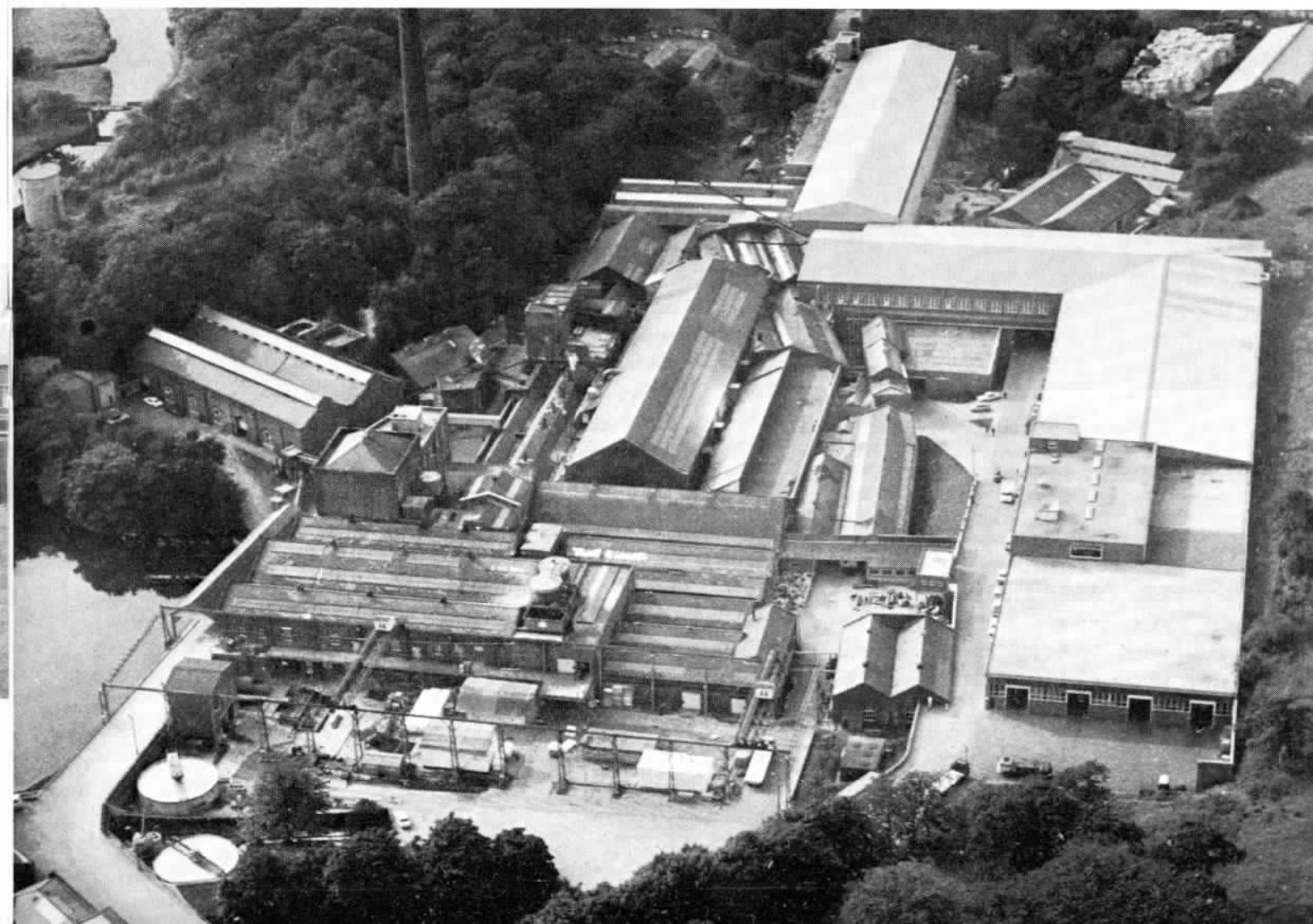
Paperin valmistusta lähes sadan vuoden ajan

Star-yhtiön monivaiheinen kehityshistoria ennen suomalaisten omistajien aikakautta ulottuu aina vuoteen 1875, jolloin Star Paper Mill Company Limited-nimisen yhtiön edustajat alle-

Star Paper Limitedin toimitusjohtajana on ekonomi Erik V. Olander

Alla Blackburnin tehdasalue: etualalla selluloosan vastaanottokenttä ja sen takana paperitehdas. Oikealla näkyy paperivarasto ja jälkikäsittelyosasto. Kuvan yläreunassa on tehtaan uusi tuotanto-osasto, OMCO-päällystyslaitos.

kirjoittivat Blackburnin tehtaan maa-
aluetta koskevan vuokrasopimuksen.
Uusi yhtiö ei ollut kuitenkaan sen
enempää paperiteollisuuden kuin
muunkaan teollisen toiminnan uran-
uurtaja Feniscowlesin alueella, sillä jo
kymmenisen vuotta aikaisemmin oli
kaksi pientä paperitehdasta aloittanut
toimintansa pienen Roddlesworth-
joen rannalla. Nämä tehtaat ennätti-
vät kuitenkin sulkea ovensa ennen
Star-yhtiön perustamista.

Tehtaan ensimmäinen Fourdrinier-
kone käynnistyi 1876 ja sillä valmis-
tettiin aluksi halpoja paperilaatuja:

Blackburnin paperitehtaan päätyseinä
antaa aavistuksen vuosisadan vaihteen
englantilaisesta tehdasarkkitehtuurista

sanomalehtipaperia ja tapettipaperia.
Raaka-aineena käytettiin lumppea ja
joko Espanjasta tai Pohjois-Afrikas-
ta tuotettua espartoheinää, joka so-
veltui jäykän ja karkean kuituainek-
sensa vuoksi yllättävän hyvin huokoi-

sen paperin raaka-aineeksi. Puuhioke
oli näihin aikoihin vasta tulossa Eng-
lannin markkinoille.

Toinen kone tehtaalte hankittiin
1891 ja sitä pidettiin siihen aikaan
suurimpana maailmassa. Tämän
vuoksi sille annettiin myös komea
lempinimi 'Greater Britain'. Ko-
neen paperiradan leveys oli 3,5 met-
riä. Myöhemmin tehtaalla oli suuria
vastoinikäymisiä, sillä tuhoisat tulipa-
lot vaurioittivat paperitehdasta kol-
meen eri otteeseen vuosina 1897, 1911
ja 1928. Tehtaan siirryttyä Kymin
Osakeyhtiön haltuun koneet uusittiin
täydellisesti ja tuotanto-ohjelma muu-
tettiin yksinomaan hienopaperilaatu-
ja käsittäväksi.

Starin Barnsleyn tehdas on yksi
vanhimista paperitehtaista Englan-
nissa, sillä paperinvalmistus siellä
aloitettiin jo v. 1869. Sitten teh-
das on ollut useilla eri omistajilla ja
kokenut monia muodonmuutoksia.
Parhaimmillaan tehtaassa on ollut sa-
manaikaisesti toiminnassa viisi pientä
paperikonetta. Tehtaan nykyiset kol-
me konetta on uudistettu 1960-luvul-

Viime vuoden alussa käynnistettiin
uusi OMCO-päälystyslaitos. Sen
tuotantokky on arvioitu 24 000
tonniksi.

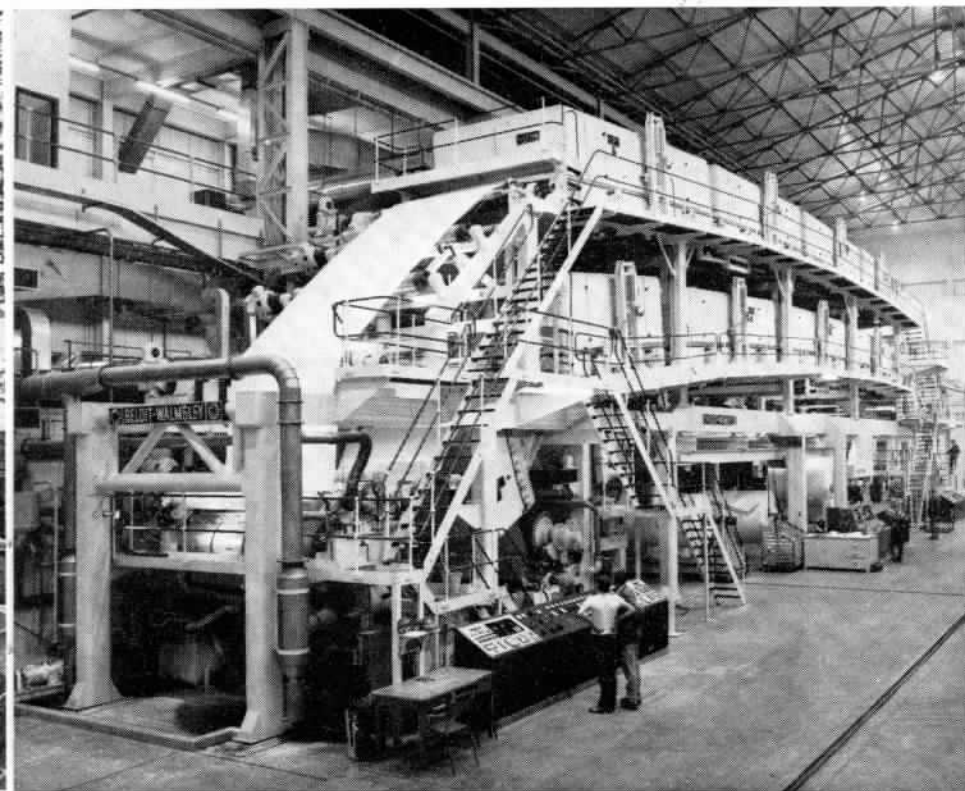

Star-tehtaiden henkilöstöhallinnosta
vastaa johtaja John Rossall

la. Barnsleyn tehdas sijaitsee n. 100
km:n päässä Blackburnista.

Kolmoistehtaiden synty Roddlesworthin varrelle

Mutta mikä sai Star-yhtiön perus-
tajat antamaan yritykselleen niinkin

Uudella OMCO-päällystyskoneella pystytään valmistamaan suurilla nopeuksilla sekä toispuolisesti että molemmin puolin päällystettyä paperia. Pitkälle automatisoidun koneen nopeus on 765 m/min. Koneen on toimittanut amerikkalainen Beloit-Walmsley.

kaan oli 1800-luvun loppupuolella Englannissa ja Walesissa 416 paperitehdasta, Skotlannissa 49 ja Irlannissa 60. Vanhin yhä toiminnassa oleva paperitehdas sijaitsee Hampshiren maakunnassa Whitchurchissä ja se valmisti alunperin vesileimalla varustettua loppupaperia Englannin Pankille. Tehdas aloitti toimintansa v. 1724.

Pienenä erikoisuutena Roddlesworth-joen paperiteollisuuden nimistöä tutkisteltaessa tulkoon mainituksi, että ikään kuin uuden teollisuudenalan kilpailijana ja varjona sijaitsi

erikoisen nimen kuin Star, Tähti? Yksinkertaisen selityksen saa yhtiön henkilökunnan lehden 'Star Scenen' viime helmikuun numerosta, missä lehden toimittaja W. E. Metcalfe selvittää nimen taustaa.

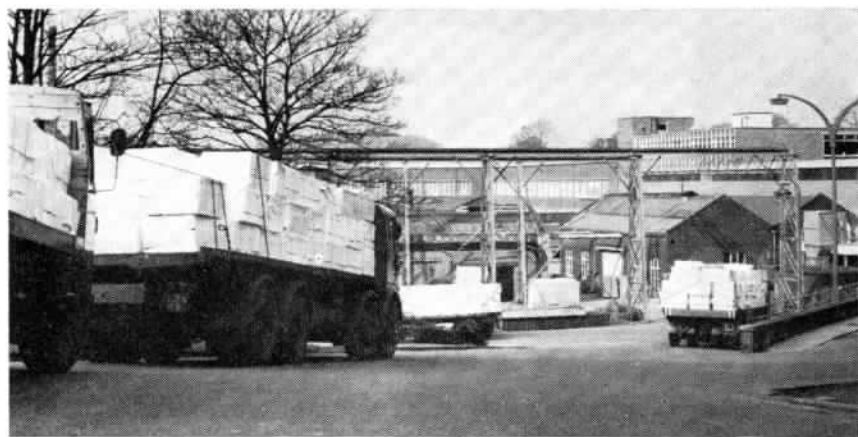
"Vuoteen 1822 saakka sijaitsi Roddlesworth-joen laaksossa maineikas majatalo The Sun Tavern, Majatalo Aurinko, joka tuntuu olleen kylän tapahtumien keskipisteenä monien vuosien ajan. Kun runsaat neljä vuosikymmentä myöhemmin majatalon purkamisen jälkeen sen entiselle si-

jaintipaikalle rakennettiin sitten pieni paperitehdas, tuntui luonnolliselta antaa sille nimeksi Sun Paper Mill, Paperitehdas Aurinko. Joen alajuoksulle rakennettiin sittemmin tulipalossa tuhoutunut Moon Paper Mill, Paperitehdas Kuu ja v. 1875 perustettiin Star Paper Mill, Paperitehdas Tähti."

Näin oli pienen virran rannalle syntynyt lyhyessä ajassa kokonainen uusi 'aurinkokunta', joka mahtipontisista nimistään huolimatta muodosti vain murto-osan Englannin silloisesta paperiteollisuudesta. Tilastojen mu-

Starin kummankin paperitehtaan tarvitsema valkaistu koivuselluloosa tuodaan Kuusanniemen tehtaalta ja valkaistu mäntymassa Sunilasta. Blackburnin tehtaan satamakaupunki on Preston ja Barnsleyn tehtaan Hull. Viereisessä kuvassa selluloosa-autot odottamassa pääsyä Blackburnin tehtaan selluloosan vastaanottokentälle (yllä).

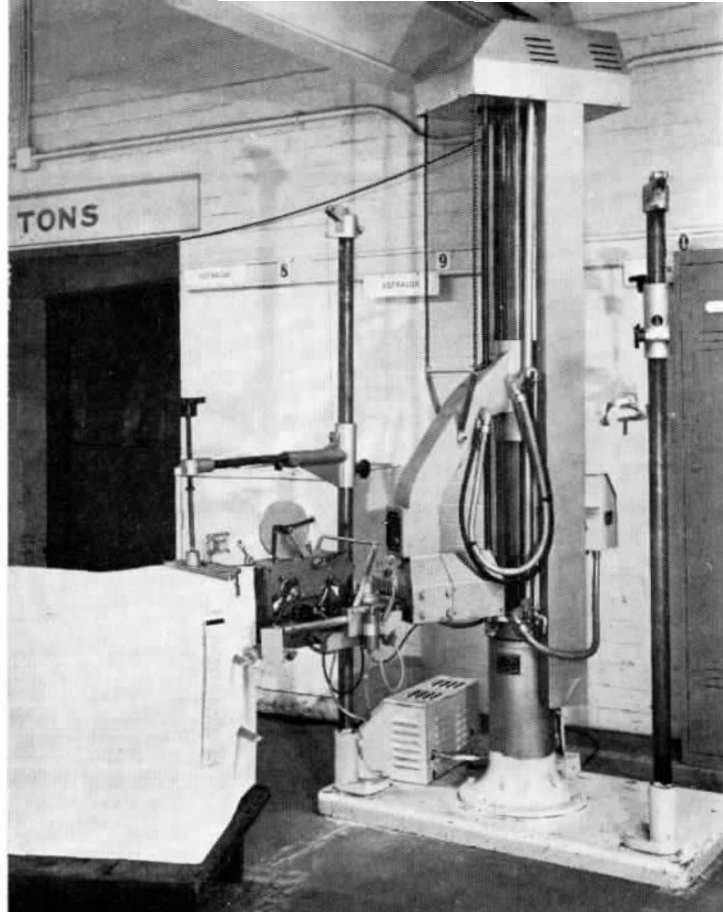
Feniscowlesin kylässä viime vuosisadalla vähäinen kutomateollisuusyritys nimeltä The Eclipse Mill (eclipse = auringon pimennys).

Laaaja uudistustyö paperitehtailla 1930-luvulla

Star Paper Limitedin toimitusjohtajana on vuodesta 1966 ollut suomalaissyntyinen ekonomi *Erik V. Olander*. Hän on työskennellyt Kymin Osakeyhtiön myyntiosastolla Kuusankoskella ja erilaisissa myyntitehtävissä Star Paper Sales Limitedin myyntikonttorissa Lontoossa. Sen jälkeen hän on toiminut paikallisjohtajana sekä Starin Barnsleyn tehtaalla että Blackburnin tehtaalla. Seuraavassa hän kertoo Star-yhtiön kehitysvaiheista sekä tämänpäiväisestä tilanteesta.

— Kun Kymin Osakeyhtiö osti Starin osake-enemmistön v. 1930, oli yhtiöllä yhdeksän paperikonetta: neljä Blackburnissa ja viisi Barnsleyssa. Muutamaa vuotta myöhemmin huo-

Koska Astralux-kartonki myydään arkeittain, kiinnitetään tuotteen jälkitarkastukseen suurta huomiota. Kuvassa näkyvä laite laskee päällystyskoneelta tulleen paalin kapalemäärän, minkä jälkeen lajittelijatytöt läpikäyvät jokaisen arkin mahdollisten pintavirheiden havaitsemiseksi.

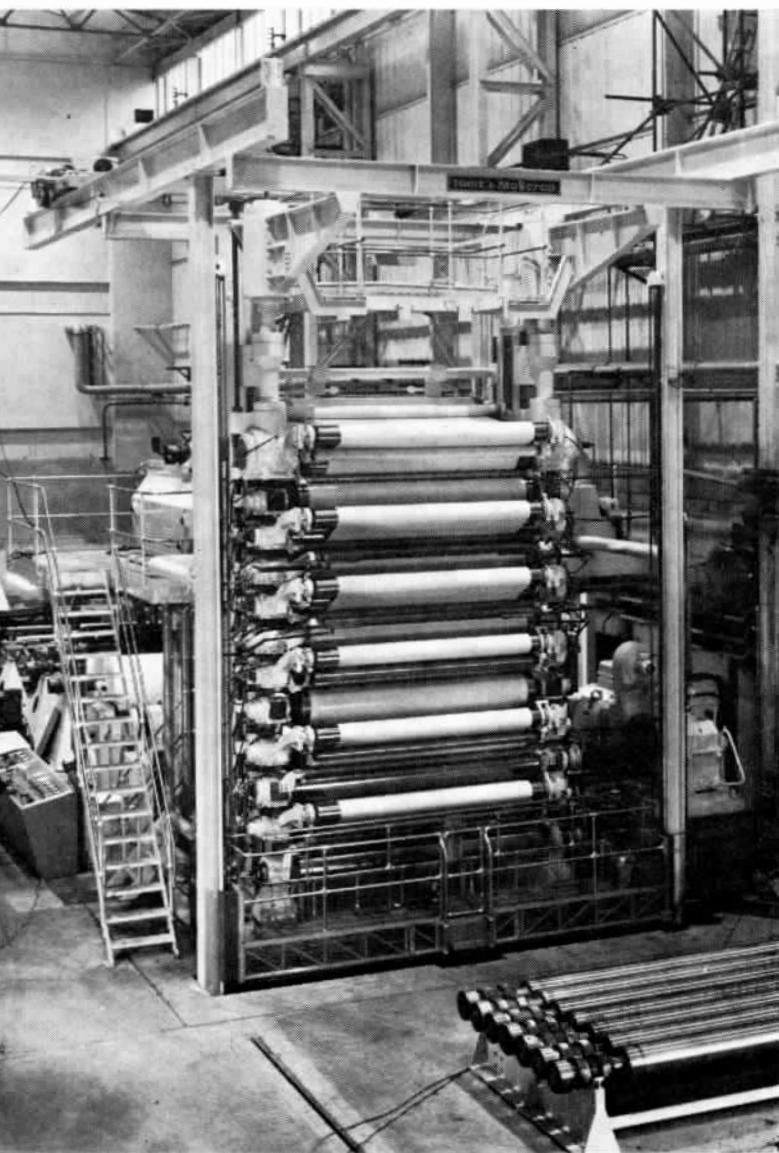

mattiin, että sanomalehtipaperin valmistus oli näillä vanhoilla koneilla kannattamatonta. Barnsleyn suurin kone rakennettiin uudestaan ja se ryhtyi valmistamaan yksinomaan puuvapaita hienopaperilaatuja. Samanaikaisesti Blackburnin tehtaalla kaksi konetta varustettiin päällystyslaitteilla ja kaksi muuta myytiin. Päätehdas oli tällöin ensimmäinen eurooppalainen tehdas, joka valmisti pelkästään korkealuokkaisia päällystettyjä paperilaatuja, toteaa toimitusjohtaja Olander.

Tiukka markkinatilanne synnytti Astraluxin

— Yhtiöllämme oli päällystetyn paperin markkinoilla miltei monopoliasema aina 1950-luvun loppuun asti, jolloin tämän paperilaadun tarjonta alkoi jyrkästi nousta markkinoilla. Olimme varautuneet tähän tilanteeseen ennakolta, joten toimimme markkinoille kokonaan uuden laadun — Astraluxin, peilimäisen kiillon omaavan kartonki- ja paperilaadun. Valmistamme sitä amerikkalaisen S.D. Warren-yhtiön lisenssillä.

OMCO-päällystyskoneen valmistama painopaperi kiillotetaan tällä 12-telaisella superkalanterilla, jonka on toimittanut Hunt & Moscrop

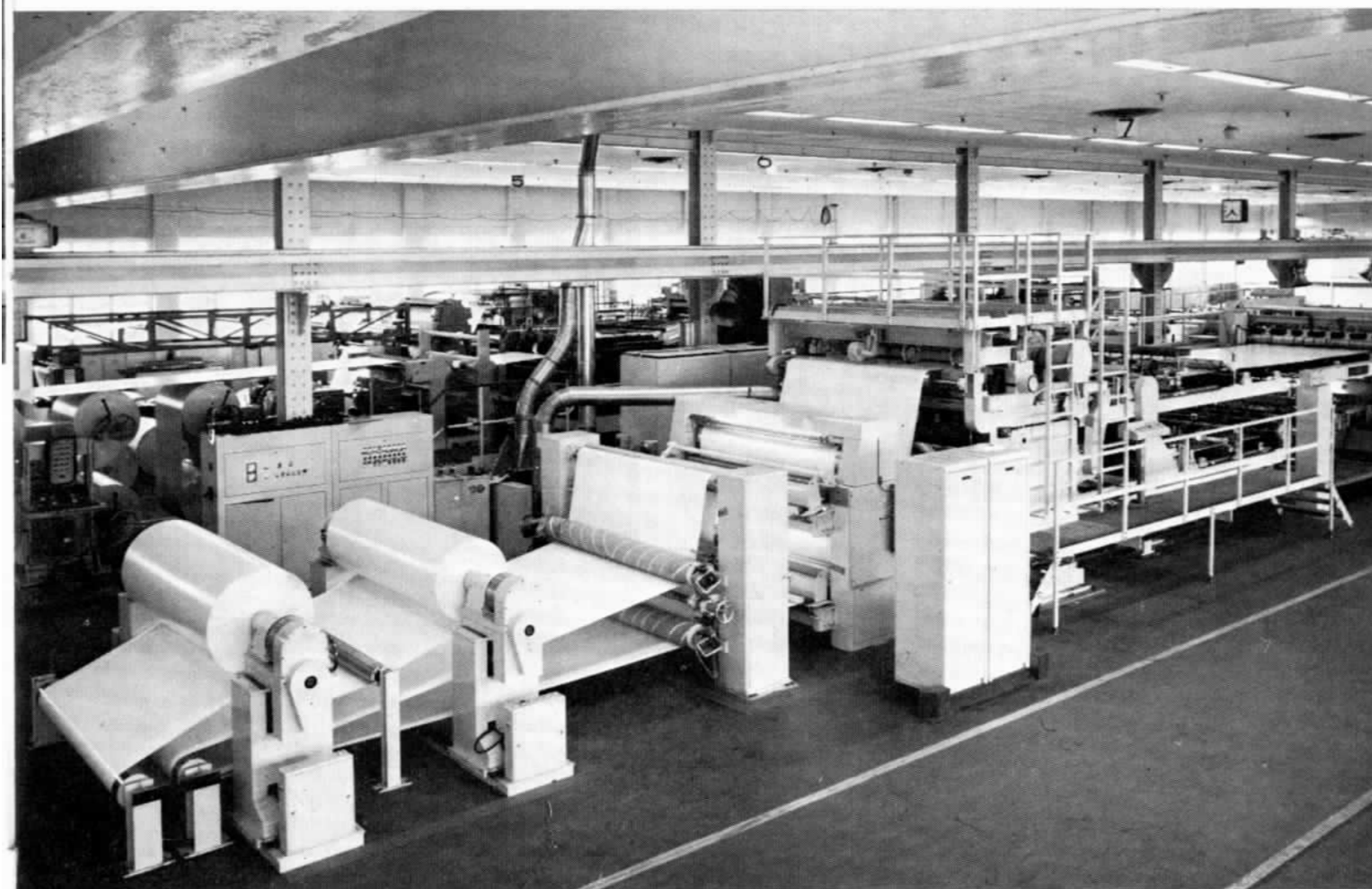
— Meiltä kului useita vuosia ennen kuin saavutimme tavoittelemamme laatu- ja tuotantovaatimukset. Tämä johtui lähinnä siitä, että olimme Astraluxin päävalmistajan ohella uranuurtajia tämän erittäin vaikeasti päällystettävän laadun valmistajina. Selviytyttyämme alkuvaikeuksista hankimme v. 1967 toisen ja suurem-

meen, missä Astraluxilla tuntuu olevan runsaasti kysyntää. Muita suuria vientimaita ovat Tanska, minne vie-dään eniten, sekä Uusi Seelanti, Länsi-Intia, Australia ja Etelä-Afrikka.

Erikoistumista korkealuokkaisiin päällystettyihin laatuihin

— Astraluxin ohella tutkimme

neen. Tämä tapahtui viime vuoden alussa. Amerikkalaisen Beloit-Walmsleyn toimittaman koneen erikoisuutena on, että sillä voidaan suurella nopeudella valmistaa korkealaatuisia molemmin puolin päällystettyjä painopapereita. OMCO-koneen uudet laadut markkinoimme nimillä Superstar ja Stargloss. Näiden laatujen

Blackburnin tehtaan jälkikäsittelyosasto uudistettiin muutama vuosi sitten kokonaisuudessaan. Etualalla toinen suurista arkkileikkureista.

man päällystyskoneen sekä varustimme kummatkin koneet arkkileikkureilla. Tällä hetkellä Astraluxin tuotantokapasiteetti on n. 14 000 tn ja myynti 10 000 tn, joka on 55 % Ison-Britannian kulutuksesta. Olemme jatkuvasti laajentaneet vientiä mm. Suo-

1960-luvun alkupuolella lisäksi uuden päällystetyn painopaperilaadun kehittämistä. Saimme jälleen apua amerikkalaiselta Warren-yhtiöltä, jonka kanssa yhteistyössä aloitimme laajamittaisen suunnittelutyön uuden päällystyskoneen hankkimiseksi. Viiden vuoden perusteellisen tutkimus- ja rakennustyön jälkeen olimme päässeet vaiheeseen, jolloin saatoimme käynnistää uuden OMCO-päällystysko-

neliömetripaino vaihtelee 100 gramman ja 160 gramman välillä. Koneen tuotantokapasiteetti on 24 000 tonnia vuodessa. Pohjapaperin toimittaa Barnsleyn tehdas. Investoimme tähän uuteen koneeseen kaikkiaan 1,5 miljoonaa puntia eli n. 15 miljoonaa markkaa.

— Saatuamme tämän viimeisen suuren investoinnin, joka yhdessä aikaisemmin 1960-luvulla tehtyjen

kanssa nousee neljään miljonaan puntaan, onnellisesti päätökseen, tuntuu siltä, että suurten investointien ketju on ainakin toistaiseksi sulkeutunut meidän kohdaltamme. Tämän jälkeen pidämme päämääränämme jalostusasteen kohottamista, mikä ei vaadi suuria kustannuksia.

Vanhat paperikoneet uudistettu tehdaslaajennusten ohella

— Kahden viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana yhtiömme on edellä mainittujen konehankintojen ohella uudistanut molemmat vanhat paperikoneet, joista PK 1 on vuodelta 1901 ja PK 2 vuodelta 1926. Lisäksi olemme rationalisoineet koko jälkikäsittelyosaston, mikä on suuresti vaikuttanut myös työntekijöiden määrän vähenemiseen. Vuonna 1965 oli Blackburnin tehtaalla työssä 1 000 toimihenkilöä ja työntekijää ja Barnsleyssä oli samanaikaisesti 420 henkilöä. Tällä hetkellä Blackburnissa työskentelee 850 ja Barnsleyssä 350 henkilöä. Suurin muutos on tapahtunut naistyövoiman kohdalla. Nykyisin tarvitsemme naisia eniten Astralux-tuotteiden jälkikäsittelyssä, sillä jokainen kartonkiarkki joudutaan ehdottoman tiukkojen laatuvaatimusten

vuoksi tarkastamaan erikseen. Ja tätä ei pysty minkäänlainen kone suorittamaan.

Organisaatiomuutokset johtivat nimenmuutokseen

— Yhtiömme tuotantolaitosten ja toimintamuotojen jatkuva uudistuminen vaikutti myös siihen, että kuluvan vuoden alussa yhtiön nimi Star Paper Mills Limited muutettiin Star Paper Limitediksi. Tähän vaikutti ensinnäkin se, että fusioimme itsenäisesti toimineen myyntiyhtiömme Star

kansallisuuksista. Suurin osa starilaisista on luonnollisestikin tehdaspaikkakunniltamme lähtöisin, mutta puolisensataa henkilöä edustaa useita eri kansallisuuksia. Tälläkin hetkellä meillä on työssä pakistanilaisia, intialaisia, irlantilaisia, puolalaisia, kreikkalaisia ja italialaisia. Pakistanilaisia on päätehtaallamme eniten, sillä heitä asuu Blackburnin kaupungissa kaikkiaan kolmisen tuhatta, toteaa yhtiön henkilöstöhallinnon johtaja *John Rossall*.

— Paperiteollisuutta tuntevaa am-

Pakistanilainen Eusop Khan työskentelee Blackburnin tehtaalla teknillisenä tarkastajana

Toimistopäällikkö Juhani Salmi (oik.) tutustui maaliskuun ajan Star-tehtaiden toimintaan, vas:lla ostopäällikkö David T. Dawson

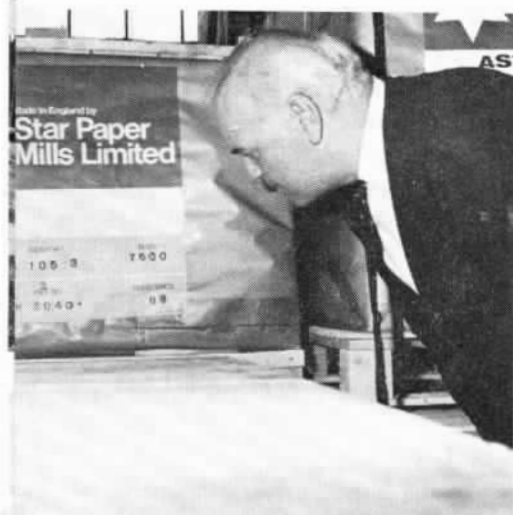
Paper Sales Limitedin pääyhtiöön. Lisäksi havaitsimme, että sana 'mills' yhtiömme toiminimessä herättää ostajissa negatiivisen mielikuvan vanhanaikaisesta tehtaasta, joten näiden syiden perusteella jätimme nimestä yhden sanan pois. Mitä tulee taas yhtiömme nykyisiin toimintaperiaatteisiin, haluaisin sanoa, että pidämme edelleenkin kiinni 'parhaasta laadusta ja parhaasta asiakaspalvelusta', totesi toimitusjohtaja Olander lopuksi.

Sisäistä koulutustoimintaa kiinteän ohjelman puitteissa

— Osa molempien tehtaidemme toiselle tuhannelle nousevasta henkilökunnasta koostuu varsin monista

mattityövoimaa ei ole nykyisin helppo saada tehtaille. Siksi olemmekin kehittäneet mielestämme varsin tehokkaan koulutusohjelman, joka ulottuu aina johtohenkilöistä ammattimiehiin saakka. Pyrkimyksenämme on nimittäin saada koko vakituinen henkilökuntamme jatkuvan sisäisen koulutuksen piiriin, sillä se on hyvin tärkeitä pysytellessämme teollisen kehityksen mukana. Ammattitaitoinen työvoima on verraten nuorta molemmilla tehtaillamme, keski-ikä liikkuu 30 vuoden vaiheilla.

— Yhtiömme sosiaalinen toiminta eroaa jonkin verran suomalaisilla päätehtaillamme olevasta käytännöstä, sillä esimerkiksi Blackburnin kaltaisessa teollisuuskeskuksessa, missä

nyt vaikeuksia. Ammattiyhdistysliik-
keeseen pidämme jatkuvasti yhteyttä
ja uskonkin, että suhteemme ovat
vuosien varrella lujittuneet ja tulleet
luottamuksellisiksi. Tämän voi sanoa
ainakin siitä päätellen, että viimeinen
koko yhtiötä koskeva lakko oli Sta-
rilla joskus ennen toista maailman-
sotaa, mainitsi johtaja Rossall.

Pikainen haastattelukierros starilaisten keskuudessa

Paperitehtaan konttorikerroksessa
tapasin pakistanilaisen *Eusop Khanin*,
joka tuli Englantiin kymmenisen
vuotta sitten ja on ollut Starin pal-
veluksessa kahdeksan vuotta. Hän
on usean vuoden ajan osallistunut
aktiivisesti yhtiön sisäiseen koulutus-
toimintaan ja saanut jokin aika sitten
nimityksen teknilliseksi tarkastajaksi.

— Ennen Englantiin tuloani olin
muutamia vuosia Pakistanin ilmavoi-
missa tutkateknikkona. Harrastin
nyrkkeilyä ja taisin olla vähän aikaa
aselajimme mestarikin. Ilmavoimissa
opin englantia, joten tänne tuloni oli

Yläkuvassa lähetysmestari Joe Miller,
vas:lla merkonomi Peter Ahlbom ja
alhaalla lajittelusalin emäntä
Joan Higginson

naapurikaupungit mukaan lukien
asuu lähes 300 000 asukasta, on yksi-
tyisillä ihmisillä mahdollisuus viet-
tää vapaa-aikaansa varsin monella
tavalla. Yhtiöläisten kesken olemme
kuitenkin yrittäneet järjestää yhteis-
toimintaa; parhaimmat tulokset on
saavutettu urheilun puitteissa. Stari-
laiset harrastavat nimittäin ahkerasti
jalkapalloa, golfia, krikettiä, uintia
ja autoilua.

— Varsinaisia etuisuuksia ei laki-
säätöisten eläkkeiden ja sairauskor-
vausten lisäksi yhtiöllä ole juuri tar-
jottavana. Asunnon myönnämme joh-
taville toimihenkilöille ja tärkeimmil-
le ammattimiehille, mutta muidenkin
kohdalla on yhtiö auttanut asunnon-
hankinnassa, mikäli siinä on ilmen-

siinä suhteessa yksinkertaisempaa
kuin monen maamieheni. Tämä ny-
kyinen työpaikkani on toinen Eng-
lannissa ja usein olen mielessäni toi-
vonut, että se voisi olla myös viimei-
nen, sillä viihdyn täällä tehtaalla ja
Blackburnissa erinomaisesti.

Eusop Khanilla on vaimo ja viisi
lasta, joista vanhin poika opiskelee
paikallisessa ammattikoulussa paperi-
teknologiaa. Heillä on oma talo pie-
nessä kylässä viiden mailin päässä
tehtaalta. Työnsä puolesta Eusop
Khan on muutaman kerran vierail-
lut Suomessa.

Pääkonttorin osto-osastolla istui
papereihinsa syventyneenä tuttu mies
Kuusankoskelta. Hän oli selluloosa-
teollisuuden toimistopäällikkö *Juhani
Salmi*, joka oli saanut kolmen kuu-
kauden 'komennuksen' Blackburnin
tehtaalle.

— Tarkoitukseni on tutustua täkä-
läiseen kustannuslaskentaan ja budje-
tointiin. Samalla pyrin tietysti kar-
tuttamaan kielitaitoani. Pidän Eng-
lannista hyvin paljon ja tunnen viih-
tyväni täällä mainiosti. Ja miksipä
en viihtyisi, sillä englantilaiset ovat
erittäin ystävällisiä ja vieraanvarai-
sia ihmisiä. Työni lisäksi minulla on
mahdollisuus saada kosketusta aitoon
brittiläiseen elämäntyyliin myös sen
perheen välityksellä, jonka täysihoi-
tolaisena olen. Toivottavasti tämän-
laatuiseen harjoitteluun järjestyy
myös muille yhtiöläisille tilaisuus, sil-
lä minä henkilökohtaisesti pidän tätä
hyvin onnistuneena jatkokoulutus-
muotona.

Myös toinen kuusankoskelainen
löytyi pääkonttorista. Merkonomi
Peter Ahlbom kuuluu tosin Starin
vakituiseen henkilökuntaan, mutta
totesi olevansa Englannissa kuitenkin
vain harjoittelemassa.

— Olin aluksi Star-yhtiön myynti-
konttorissa Lontoossa ja tulin tänne
Blackburniin vientiosastolle maaliskuu-
kuussa. Työ on täällä varsin kiinnostavaa,
sillä joka päivä voi oppia jo-
takin uutta. Asun eräässä nuorisota-

lossa, missä on enimmäkseen samanikäisiä opiskelijoita vuokralaisina. Englantiin olen tutustunut jo aikaisemminkin ja todennut sen hyvin kiehtovaksi maaksi. En kuitenkaan usko, että jäisin tänne asumaan pidemmäksi ajaksi, sillä kyllä kotimaalla on aina oma vetovoimansa.

Lähetysosastolla työskentelevän *Joe Millerin* tehtävänä on huolehtia siitä, että paperivarastolle saapuneille raskaille kuorma-autoille annetaan täsmälleen oikeaa tavaraa.

— Olen syntynyt täältä Blackburnin alueelta, mutta Starilla olen ollut vasta yhdeksän vuotta. En sanoisi, että tämä maankolkka on parhain paikka maailmassa, mutta kyllin hyvä minulle ja vaimolleni, joka työskentelee myös täällä tehtaalla. Asumme vuokra-asunnossa, josta on seitsemän minuutin kävelymatka työhön. Luonnollisestikin meillä on pieni puutarha, missä mielellämme puuhailemme. Minulla itselläni on yksi intohimoinen harrastus: autot. En tunnu koskaan pääsevän niistä eroon, vaikka niin luulisi, koska aikaisemmin ajoin työkseni kuorma-autoa. Nyt minulla on uusi Triumph 2000 ja se vie lähes kaiken vapaa-aikani.

Kevättalvella avioitunut *Joan*

Higginson kertoi olevansa paperin lajittelusalin tarkastaja, jolla on alaiseinaan kymmenkunta nuorta lajittelijatyttöä. Hän on syntynyt Plesingtonissa, naapurikunnassa ja ollut Star-tehtaalla yli yksitoista vuotta.

— Myös mieheni on täällä tehtaalla työssä. Olemme juuri saaneet kalustetuksi uuden asunotomme, joka sijaitsee kaupungin vuokralatossa. Meillä ei ole mitään erityisiä yhteisiä harrastuksia, mutta joskus toki menemme ystäviemme kanssa pubiin istumaan iltaa. Olemme katolilaisia ja käymme joka sunnuntai kirkossa. En osaa sanoa oikein tarkkaan mitä tämä uskonto minulle henkilökohtaisesti merkitsee, mutta tulee vain aina ihmeellisen hyvä ja rauhallinen tunne, kun käy tutuksi tullessa kyläkirkossa.

Kemikaaliosaston hoitaja *Ken Booth* sanoi olevansa tavallinen blackburniläinen. Hänellä on vaimo, oma talo ja uudenpuoleinen auto. Tavallisimmin hän käyttää vapaa-aikansa television katsomiseen, mutta menee silloin tällöin vaimonsa kanssa elokuviin tai teatteriin.

— Meillä on ollut viime aikoina runsaasti lakkoja koko maassa. Ei kuitenkaan täällä, sillä minusta tun-

tuu, että paperintekijät ovat maltillisempia kuin monet muut ammattiryhmät. Joskus tuntuu, että muutamien lakot ovat enemmän ammattiliittojen ja työnantajien välisten erimielisyyksien purkauksia kuin työntekijöiden tyytymättömyyden osoituksia.

Silinterimies *Michael Britnell* on kotoisin Feniscowlesista. Hän on saanut tehtaalla kahdentoista kuukauden peruskoulutuksen nykyiseen ammatteensa.

— Minua kiinnostaa erityisesti kalastus, jota voi harrastaa tehtaan Social Clubin majalla tässä lähistöllä. Toinen mieliharrastukseni on pienoismallien rakentaminen, mikä on varsin tavallista englantilaisten miesten keskuudessa. Minusta on hauskem-paa ostaa viiden punnan pienoismallisarja kuin kuluttaa sama rahamäärä yhdessä illassa jossakin pubissa. Kummastakin jää tietysti hauska muisto, mutta minä pidän enemmän pienoismalleista.

Silinterimies *Michael Britnell* (vas:lla) työskentelee Blackburnin paperitehtaalla ja *Ken Booth* vastaa tehtaan kemikaali- ja massankäsittelyosaston toiminnasta

Kuusankosken kauppalan lahja asukkailleen oli juhlapäivänä paljastettu kuvanveistäjä Kimmo Pyykön suihkukaivoveistos Kolmoiskosket

Kuusankoski juhli 50-vuotista kunnallista itsenäisyyttään

50-vuotiaan itsenäisen Kuusankosken pääjuhlallisuuksia vietettiin sunnuntaina 23:nä toukokuuta. Kutsuvieraina nähtiin valtiovallan, naapurikuntien ja Kuusankosken ystävyyskuntien ruotsalaisen Lindesbergin ja länsisaksalaisen Mühlheimin edustajia ja kuusankoskelaiset myös itse osasivat antaa arvon omille juhliilleen. Kuusankoskella ja Voikkaalla pidettyjen juhla- ja jumalanpalvelusten jälkeen paljastettiin edustavalle paikalle Mäenpään rinteeseen pystytetty Kimmo Pyykön Kuusankoski-veistos. Tämän jälkeen seurasi onnittelujen vastaanotto kauppалantalossa, pääjuhla Kansantalossa ja juhlapäivälliset Koskelassa kutsuvieraille, kauppаланvaltuuston ja -hallituksen jäsenille sekä kauppалan virkamiehille puolisoineen. Puheiden lisäksi tilaisuuksissa oli runsaasti korkeatasoista taiteellista ohjelmaa paikallisten voimien esittämänä.

Itsenäinen Kuusankoski ja Kymiyhtiö

50-vuotisjuhlan avauspuheessa

kauppалanvaltuuston puheenjohtaja *Heikki Hykkäälä* sanoi, ettei kunnallinen itsehallinto ole mikään itse-tarkoitus, vaan se on perustettu palvelemaan ihmistä eli hoitamaan ja huolehtimaan kunnan asukkaiden ja näiden muodostamien yhteisöjen eräiden tarpeiden tyydyttämisestä. Tähän myös pyrittiin Kuusankosken kunnan perustamisella ja tänä päivänä voidaan todeta, että varsin pitkälle tämän päämäärän saavuttamisessa on jo nyt päästy. Kertoessaan Kuusankosken syntyvaiheista puhuja lausui mm. seuraavaa:

— Siirtymistä itsenäiseksi kunnaksi helpotti Kymen Osakeyhtiö, joka huolehti silloin monista kunnallisista tehtävistä. Niinpä yhtiöllä oli hoidossaan kouluja, sairaala ja muitakin lähinnä sairaan- ja terveydenhoitoon liittyviä tehtäviä. Tämä kaikki kevensi suuresti uuden kunnan alkuvaikeuksia. Vuosien kuluessa tällaiset tehtävät ovat suurimmaksi osaksi siirtyneet kunnalle ja sittemmin kauppалalle, mutta vieläkin on eräitä

tehtäviä jäänyt yhtiön hoitoon. Kymen Osakeyhtiön panos Kuusankosken kunnan syntymisessä, sen alkuvaikeuksien voittamisessa ja kehittämisessä on ollut merkittävä. Tästä suojeasta suhtautumisesta kuntaan ja kauppалaan vuosikymmenien aikana on tässä yhteydessä aiheellista lausua julkinen kiitos.

Maan toiseksi suurimmalla kauppалalla edellytyksiä kaupungiksi

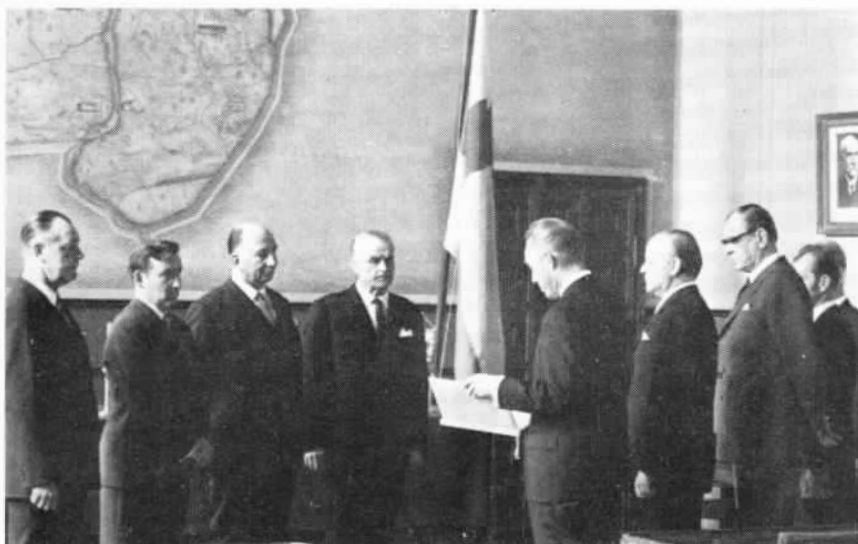
Juhlapuheessaan Suomen Kaupunkiliiton toimitusjohtaja *L. O. Johansson* loi varsin yksityiskohtaisen katsauksen Kuusankosken vaiheisiin ja keskittyi sitten käsittelemään kuntamuodon muuttamista kaupungiksi, mitä tänä vuonna Kuusankoskella on ryhdytty vakavasti harkitsemaan. Perusteita onkin varsin vahvasti. Nykyisistä kauppалaloista Kuusankoski on toiseksi suurin ja maan 52 kaupungin joukossa se sijoittuisi 23:nneksi. Kun ottaa huomioon, miten nopeaa kehitys Kuusankoskella on ol-

Kymin Osakeyhtiön lähetystö onnittelukäynnillä kauppatalossa. Yhtiön hallituksen puheenjohtaja, pääjohtaja Mika Tiivola puhui ja luovutti lahjakirjan. Onnittelujen vastaanottajat vas:ltä valtuuston 2. varapuheenjohtaja Ahti Ahvola, kauppalanjohtaja Eero Salmenoja, valtuuston puheenjohtaja Heikki Hykkäälä ja valtuuston 1. varapuheenjohtaja Tauno Kotiranta.

lut, uskaltanee odottaa varsin voimakasta kehitystä vastaisuudessaakin.

Kaupunkimainen yhdyskunta ei kuitenkaan saa olla mikään itsetarkoitus, vaan keino ihmisten välisen yhteistoiminnan järjestämiseksi määrätylelle alueelle, siten että se vastaa alueella asuvien ja toimivien ihmisten aineellista, fyysistä ja henkistä hyvinvointia. Jos pystymme pitämään kurissa kaupungin kielteiset vaikutukset, kaupungin myönteiset vaikutustekijät voimistuvat ja auttavat meitä luomaan paremman perustan paremmalle kaupunkilaiselämälle. On pyrittävä luomaan viihtyisiä yhdyskuntia, jotka ovat kauniita ja joissa on miellyttävä asua, joissa liikenne sujuu nopeasti ja samalla turvallisesti, joissa julkinen hallintotoiminta on tarkoituksenmukaisesti sijoitettu ja joissa kuntalaisten sivistys-, ulkoilu- ja vapaa-ajan vietto- tarpeet on riittävästi otettu huomioon. Samalla kaupunkimaistuminen merkitsee yleensä sosiaalisen tur-

van ja väestön elintason kohoamista, liikenteen ja talouselämän laajentumista, teollistumisen sekä teknillisen kehityksen ja kaupan vilkastumisen kautta, mainitsi toimitusjohtaja Johansson.

Kuusankoski maamme eturivin kuntia

Valtiovallan tervehdyksen ja onnittelut esitti hallitusneuvos *Veikko Kunas*. Hän totesi Kuusankosken kuuluvan maamme eturivin kuntiin. Elinkeinoelämä on monipuolista ja tervettä. Kauppalassa on voitu sen asukkaille antaa ne palvelukset, joita nykyaikaisen kunnan on katsottava olevan velvollinen kuntalaisilleen antamaan. Kauppalan asioita on hoi-

dettu taitavasti ja asukkaiden keskitulo on kohonnut yläpuolelle maamme kauppaloitten keskitulon. Veroäyri on siitä huolimatta onnistuttu pitämään kurissa. Poliittinen elämä on kauppalassa kehittynyt normaalisti. Kuten yleensä teollisuusvaltaisissa kunnissa on kauppalanvaltuustossa vasemmistoenemmistö. On syytä toivoa, että kauppalan suotuisa ja

Pääjuhlassa Kansantalossa sali täyttyi ääriään myöten kutsuvieraista ja paikakuntalaisista. Eturivissä oik:ltä kansanedustaja ja rva Hykkäälä, hallitusneuvos Kangas, kauppalanjohtaja Mikkonen, kauppalanjohtaja ja rva Salmenoja sekä varatuomari ja rva Swanljung.

menestyksellinen edistyminen tulee jatkumaan.

Kymiyhtiön lahjana puistoalue kauppalle

Onnittelujen sarjan kauppala-
llessa aloitti Kymiyhtiön lähetystö,
johon kuuluivat yhtiön hallituksen
puheenjohtaja, pääjohtaja *Mika Tiivola*, toimitusjohtaja *Kurt Swanljung*,
hallinnollinen johtaja *L. Räihä*, isän-
nöitsijä *Allan Aalto* ja maisteri *Veikko Talvi*.

Puheessaan pääjohtaja Tiivola mai-
nitsi, että ennen kunnallista itsenäis-
tymistä tällä teollisuusyhdyskunnalla

oli jo puolivuosisatainen kehitys ta-
kanaan. Oman kunnan muodostami-
selle oli valmistanut maaperää myös
kolmen eri yhtiön yhtyminen ja teh-
taiden joutuminen yhteisen johdon
alaisuuteen. Voitaneenkin olla yksi-
mielisiä siitä, että niin paikkakunnan
asukkaiden kuin yhtiön edun mukais-
ta oli oman kunnan muodostaminen.
Yhteiskunnallisten palvelusten siirty-
minen yhtiöltä kunnalle on tapahtu-
nut verkkaisesti ja yhteistyö on aina
ollut voittopuolisesti miellyttävää.
Puhuja jatkoi:

— Tänä juhlapäivänä haluamme
esittää lämpimät kiitoksemme kaup-
pala johdolle, niin virkamiehille

kuin luottamushenkilöille, suuriarvoi-
sesta ja rakentavasta työstä Kuusan-
kosken ja sen asukkaiden hyväksi.
Samalla toivomme, että läheinen ja
luottamuksellinen yhteistoiminta
kauppala ja yhtiön välillä jatkuisi
edelleen ja koituisi siten kummankin
ja samalla koko paikkakunnan par-

haaksi. Onnitteluadressissamme olem-
me rojhenneet yhdistää kaksi peräk-
käistä juhluvuotta, tämän Kuusan-
kosken kunnallisen itsenäistymisen
juhlavuoden ja sitä seuraavan yhtiön
100-vuotiaaksi tulon. Adressin sisältö
on seuraava:

”Tänään Kuusankosken kunnallisen
itsenäistymisen 50-vuotisjuhlapäivänä
lahjoitamme Kuusankosken kauppa-
lalle tunnustuksen osoituksena ohei-
seen karttapiirrokseen merkityn 7 519
m²:n suuruisen puistoalueen sekä il-
moitamme, että yhtiön perustamisen
100-vuotislahjana tulemme v. 1972
tälle alueelle pystyttämään kuvan-
veistäjä Matti Hauptin tukuinuttajaa
esittävän pronssiveistoksen.”

'Kolmoiskosket' Mäenpään rinteessä

Muistettavaksi juhlahetkeksi muo-
dostui Kuusankoski-aiheisen veistok-
sen paljastaminen. Päätös julkisen
veistoksen hankkimisesta Kuusankos-
kelle tehtiin kauppala-
valtuuston juh-
lakokouksessa 1967, jolloin oli kulu-
nut 10 vuotta kauppalaksi tulosta.
Kilpailuun jätettiin 36 luonnosta,
joista kolmen palkinnoille päässeen
kuvanveistäjän kesken järjestettiin
vielä kutsukilpailu. Sen perusteella

kauppala-
valtuusto tilasi veistoksen
kuvanveistäjä *Kimmo Pyyköltä* hä-
nen luonnoksensa Kolmoiskosket poh-
jalta ja päätti sijoittaa sen Mäenpään
rinteeseen kirkkoa vastapäätä.

Veistostoimikunnan puolesta luo-
vutuspuheen piti maisteri *Veikko Tal-
vi* mainiten mm. seuraavaa:

— Kuusankoski-veistoksen aikaan-
saamisen näkisin ennen kaikkea voi-
makkaan kotiseutuhengen ja avartu-
neen ajattelutavan ilmauksena. Aja-
tus julkisen veistoksen saamisesta tu-
li varsin spontaanisti esille kauppa-
lalaisten itsensä taholta. Haluttiin
julkiselle paikalle taideteos, joka
kaunistaisi tämän tehdaskauppala-
kasvoja, olisi näkyvä osoitus siitä, et-
tä tällä tehdasseudulla on edetty kor-
keammalle henkiseen tasolle. Täällä

Juhlapuheen piti Suomen Kaupunkiliit-
ton toimitusjohtaja *L. O. Johansson*
(ylhäällä vas:lla), valtiovalan tervehdys-
sen esitti hallitusneuvos *Veikko Kangas*
(äärimmäisenä vas:lla) ja naapurikun-
tien puolesta onnitteli kunnallisneuvos
Mauno Kantola (yllä)

suoritetun ahkeran työn tulokset ei-
vät ole rajoittuneet ainoastaan joka-
päiväisten elämänehtojen parantami-
seen, vaan samalla on tapahtunut
henkisen alalla ilahduttavaa kas-
vua. Kulttuuri moninaisine ilmene-
mismuotoineen on alkanut rikastut-
taa yksitoikkoista arkeamme ja
kauppala on puolestaan ottanut kult-
tuuritoiminnan tasa-arvoisena käy-
tännön tehtävien rinnalle ohjel-
maansa.

— Salon tehtaalla on työntekijöiden vaihtuvuus suhteellisen vähäistä hyvienkin työmarkkinoiden vallitessa. Tietenkin uutta työvoimaa jatkuvasti tarvitaan. Onhan tehdas osoittautunut varsin kasvukykyiseksi ja vanhemmasta päästä siirrytään jo eläkkeelle. Pitkistä palvelussuhteista on hyvänä osoituksena se, että esimerkiksi tänä kesänä 80 työntekijää saa kuukauden pituisen vuosiloman. Tehtaan nykyinen vahvuus on 350 työntekijää ja 70 toimihenkilöä. Uutta väkeä tehtaalle otettaessa korostammekin sitä seikkaa, että toivomme työsuhteista pitkäaikaisia, kertoi leh-

portille töitä kyselemään, mutta pääosa tulee työnvälityksen kautta. Työvoimaviranomaiset ovat selvillä tarpeestamme, työn laadusta ja useissa tapauksissa palkkauksestakin. Siten alkuvalinta tapahtuu jo työnvälitystoimistossa. Erittäin mielellämme otamme vastaan ammattikoulun käyneitä. Tänä keväänä saimme Salon seudun ammattikoulusta 14 nuorukaista.

Millaisiin seikkoihin työhönottaja kiinnittää huomiota töihin pyrkivän tullessa hänen vastaanotolleen?

— Tietenkin todistukset käydään

Mitä töihin pyrkivät puolestaan kysyvät? Onko palkka päällimmäisenä?

— Varsinkin nuoret tiedustelevat, onko mahdollista saada työhön vaihtelua ja voivatko he saada työnsä ohella koulutusta. On merkille pantavaa, että monet nuoret suhtautuvat tulevaisuuteensa hyvinkin vakavasti. Tietysti on niitä, jotka alkavat palkasta, mutta useimmat kysyvät sitä viimeksi — jättävätpä kysymättäkin, jolloin työhönottaja luonnollisesti ottaa tämän tärkeän seikan esille.

— Tavallisesti nuorukaiset ja mie-

Työhönotosta ja ammattikoulutuksesta Salon tehtaalla

dellemme Salon tehtaan työhönotosta huolehtiva insinööri *Aarne Nikkanen*.

Millä tavoin työhönotto on järjestetty? Tullaanko oma-aloitteisesti töitä kyselemään vai tapahtuuko se työvoimaviranomaisten välityksellä?

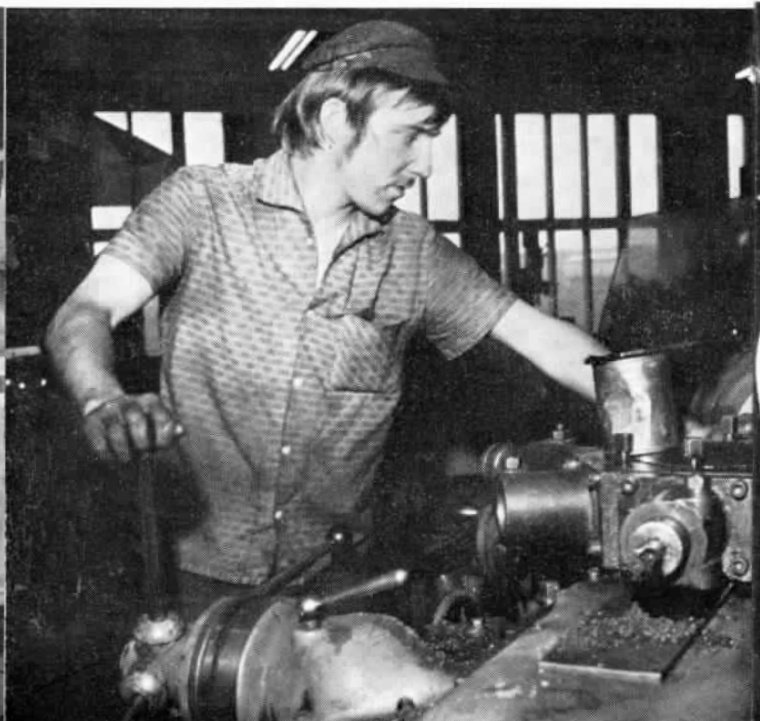
— Viime aikoina olemme kiinnittäneet paljon huomiota tähän tärkeään kysymykseen. Pyrkimyksenä on päästä mahdollisimman hyvään tulokseen sekä tulokkaan itsensä että tehtaan kannalta. Osa töihin pyrkivistä saapuu edelleenkin tehtaan

läpi ja asianomainen täyttää työhöntulokaavakkeen. Se arkistoidaan, vaikka sillä kertaa työsopimusta ei syntyisikään. Näiden rutiininomaisten toimenpiteiden lisäksi työhönottaja haastattelee asianomaista tai pikemminkin keskustele hänen kanssaan. Sitä paremmin näet asiat selviävät, mitä enemmän töihin haluava myös itse kyselee. Töihinottaja haluaa päästä selville tulijan sopivuudesta tarjolla olevaan työpaikkaan, hänen kiinnostuksestaan siihen sekä siitä, onko hän ylipäänsä vakavissaan työhaussa. Hänelle selvitetään myös siirto- ja koulutusmahdollisuuksia.

het ovat keskustelussa aktiivisempia kuin naiset. Eroa on myös kaupunkilaisten ja maalta tulleiden välillä. Edelliset ovat vilkkaampia ja rohkeampia kyselemään kuin jälkimmäiset, joista useat eivät ole aikaisemmin koskaan tehtaassa käyneetkään.

Vas:lla työnopettaja Raimo Paijola opettamassa uudelle työntekijälle Jari Nevalalle kipinätyöstökoneen käyttöä

3-vuotisen ammattikoulun koneistajalinjan käynyt Antti Leppänen jatkaa ammattiopintojaan Salon tehtaalla oppisopimusteitse

Millainen on töihin pyrkivien terveydentila? Onko lääkäri kelpoisuudesta usein toista mieltä?

— Jos asianomainen todetaan tarjolla olevaan työhön sopivaksi ja tämä puolestaan halukkaaksi, seuraa käynti tehtaan terveysasemalla ja lääkärin vastaanotolla. Yleensä aines on hyvää ja keskimäärin vain kahdella sadasta todetaan jokin vamma tai sairaus, jonka takia lääkäri ei suosittele asianomaista kysymyksessä olevaan työhön. Sen sijaan tehtaalla on kyllä töissä invalideja, joista yksi sokeakin. Heidän työhön sijoittamisesta on tavallisesti sovittu invalidijärjestöjen kanssa ja he ovat jo aikaisemmin saaneet ammattikoulutusta tai sitten heidät on koulutettu tehtaalla. Heille soveltuvassa työssä tulokset vastaavat täysin normaalia suoritusta.

Työnopettaja perehdyttää tulokkaan työtehtäviinsä

Kun tulokkaan ja tehtaan välillä on solmittu työsopimus, seuraa palvelukseen astuminen. Aikaisemmin tulija meni asianomaisen työnjohtajan luo, joka vei hänet työpaikalleen, antoi välttämättömät ohjeet ja siitä työnteko alkoi. Tehdastyöhön tottuneelta ja mahdollisesti samantapaista työtä tehneeltä se saattoi alusta lähtien käydä hyvinkin, mutta aloitteleva saattoi tuntea olonsa epävarmaksi.

Nyttemmin uuden työntekijän ottaa vastaan työnopettaja Raimo Paijola, joka on hoitanut tätä tehtävää puolisentoista vuotta. Sitä ennen hän toimi tehtaassa koneenasentajana, asettajana, työkaluosastolla viilaajana ja monessa muussa tehtävässä. Tämä monipuolisuus on hänelle nyt suureksi avuksi, minkä lisäksi hän nimenomaan työnopetusta silmällä pitäen sai tilaisuuden perehtyä tehtaan kaikkiin koneisiin.

Ohjataan uusi työntekijä suoraan työpaikalleen vai annetaan hänelle ensin muuta tietoutta tehtaasta ja tehdastyöstä?

— Työnopettajan otettua uuden työntekijän vastaan lähdetään ensin tehdaskierrokselle. Sen aikana selvitetään, mitä tuotteita tehtaassa valmistetaan ja miten työ tällaisessa pitkälle koneellistetussa ja rationalisoidussa tuotantolaitoksessa tapahtuu. Kierroksen päätyttyä asianomainen saa tuntikortin ja hänelle selvitetään sen käyttö. Tämän jälkeen hänet esitellään työnjohtajalle, joka keskustelee hänen kanssaan, kyselee aikaisempaa työkokemusta ja koulutusta, tiedustelee, asuuko uusi työntekijä Salossa vai jossakin lähipitäjässä jne. Hänelle esitellään myös pääluottamusmies, työpaikan luottamusmies ja lähimmät tulevat työtoverit. Ja ennen kuin tuttavuutta aletaan hieroa koneen kanssa, selvitetään hänelle

Salon tehtaan työhönotosta vastaa osastoinsinööri Aarne Nikkanen

työolosuhteita kuten työaikoja, palkanmaksua, näytetään tehdasruokala ja muut sosiaalililat, neuvotaan miten tulee menetellä sairauden tai muun välttämättömän poissaolon sattuessa, kerrotaan tehtaan harrastustoiminnosta, toisin sanoen annetaan yksinkertaisilta tuntuvia, mutta kuitenkin tuiki tarpeellisia tietoja. Tällä tavoin uusi työntekijä pyritään alusta alkaen sopeuttamaan mahdollisimman hyvin tehtaaseen ja työosastolleen.

Miten varsinainen työhön perehdyttäminen tapahtuu ja miten vastuu jakautuu työnopettajan ja työnjohtajan kesken?

— Ensinnäkin on mainittava, että uusi työntekijä sijoitetaan aina päivätyöhön ja että hänelle maksetaan aluksi tuntipalkkaa. Työnopetuksen perusteellisuus ja määrä riippuvat aikaisemmasta kokemuksesta ja työn vaativuudesta. Aikaisemmin samantapaisessa työssä ollut oppii helpommin ja nopeammin, mutta ensikertalainen luonnollisesti hitaammin. Joka tapauksessa opetus on erittäin yksityiskohtaista — kädestä pitäen opettamista. Aivan ensimmäiseksi selvitetään työhön liittyvät mahdolliset tapaturmanvaarat. Varsinkin tehdastyöhön tottumattomat naistyöntekijät saattavat aluksi jännittää kovasti

Oppisopimuksen tehnyt Kari Iltanen työskentelemässä tankoautomaatin ääressä

ja oppimisen vauhti on sovellettava sen mukaan. Tärkeätä on, että uusi työntekijä oppii työskentelemään turvallisesti ja että hän oppii oikean työskentelyrytmin. Aluksi opettamisesta vastaa työnopettaja, mutta taidon kehittyessä uusi työntekijä siirtyy vähitellen työnjohtajan hoiviin.

Kuuluuko työnopettajalle myös muita opetustehtäviä kuin uusien työntekijöiden vastaanottaminen ja ohjaaminen?

— Tällaisessa tehtaassa tapahtuu usein siirtoja työtehtävästä toiseen ja siten joudutaan myös työskentelemään erilaisilla koneilla. Tarvittaessa antaa työnopettaja myös silloin työnohjausta. Niin ikään oppisopimuksen tehneiden nuorukaisten ohjaaminen erilaisiin työtehtäviin kuuluu työnopettajalle.

Oppisopimustietä ammattimieheksi

— Vuosi sitten yhdeksän poikaa teki tehtaassa oppisopimuksen, jonka mukaan he tulevat saamaan

Koulutuspäällikkö
Osmo Koskinen
ohjaamassa
mittaustekniikan
kurssilla
opiskelevaa
Ritva Kolehmaista

koneenasentajan koulutuksen, kertoi Salon tehtaassa koulutuspäällikkö tekniikko Osmo Koskinen. Oppisopimuskausi kestää neljä vuotta, jonka aikana työnopetusta annetaan 5 800 tuntia ja tietopuolista opetusta 1 200 tuntia. Suoritettu ammattikoulun kurssi korvaa yhden vuoden, joten ammattikoulun käyneiden oppiaika on kolme vuotta.

Kuka antaa luvan oppisopimusten tekemiseen ja kenen valvonnassa koulutus tapahtuu?

— Hyväksymisen oppisopimusoppilaiden kouluttajaksi antaa paikallinen ammattioppilaslautakunta. Koulutus tapahtuu ammattikasvatushallituksen kutakin oppisopimusammattia varten vahvistaman oppiohjelman määräysten mukaisesti. Koulutuksen käytännöllisinä valvojina toimivat ammattioppilaslautakunnat ja koulutustarkastajat.

Mitä etuja oppisopimuksen tehnyt saa ja saako työnantaja antamastaan opetuksesta oppilaan suorittaman työn lisäksi korvausta antamastaan opetuksesta?

Maatalouskoulutuksen saanut Jouko Muurinen on päättänyt vaihtaa ammattia ja opiskelee Salon tehtaalla mittaustekniikan kurssilla

— Oppilaalle annetaan työpaikalla ilmainen opetus, työehtosopimuksen mukainen palkka ja tietenkin lain ja sopimusten mukaiset vuosiloma- ym. edut. Työnantaja saa puolestaan valtiolta koulutuskorvauksen, jonka suuruus oppilasta kohden on ensimmäiseltä oppivuodelta 100 mk ja muilta oppivuosilta 50 mk kuukaudessa.

— Tietopuolinen opetus, jota Salon tehtaassa oppisopimuksen tehneet saavat yhteensä kuusi kuukautta, annetaan päiväkursseilla ammattikasvatushallituksen valvonnan alaisissa oppilaitoksissa. Oppilaille annetaan kurssiaikana ilmainen opetus, verovapaa kurssipäiväraha, ilmainen ruoka tai rahakorvaus, majoitus, ilmaiset opiskeluvälineet ja perheellinen
Jatkuu takakannen sisäisivulla

Työnjohtaja Tenho Vettenranta seuraamassa työllisyyskurssin oppilaan Lars Klinckowströmin työskentelyä karkisorvilla

Yhtiön ammattikoulussa Kuusankoskella pidettiin toukokuun lopulla tyttöjen kotitalousosaston päättäjäis-tilaisuus. Samalla kun tytöt saivat päästötodistuksensa, päättyi ammattikoulun kotitalouslinjan 57 vuotta kestänyt opetustyö. Kotitalousosaston lopettaminen on katsottu perustelluksi sen johdosta, että kotitalousopetuksen antaminen kansalaiskoulussa on lisääntynyt ja että tyttöjen mielenkiinto ansioammatteihin valmistavaan koulutukseen on viime aikoina suuresti kasvanut.

Päättäjäis-tilaisuudessa puhui ammattikoulun rehtori *Eero Kaartinen*. Hän mainitsi mm. seuraavaa: "Kotitalousosaston päättyminen koulussamme tuo mieleen tiettyä haikeutta. Te läsnäolevat tyttöoppilaat päätätte 57 vuotta kestäneen koulutuskauden, jolloin tytöt ovat saaneet opetusta tässä koulussa. Näiden vuosien aikana nykyiset oppilaat mukaan luettuna on 4 095 tyttöä saanut päästötodistuksen. Oppilaat ovat olleet pääasiassa

jotka v. 1913 esittivät yhtiön johdolle ammattikoulun perustamista tälle paikkakunnalle, eivät ajatelleet lainkaan tyttöjä eikä heidän kouluttamistaan. Mutta kuitenkin koulun aloittaessa toimintaansa oli siellä mukana 80 tyttöä eli lähes sama määrä kuin poikiakin. Jälkeenpäin ajatellen tyttöjen mukaantulo kouluunne silloin on ollut onnistunut ratkaisu."

Puheensa päätteeksi rehtori Kaar-

nykyinen 3-vuotinen prosessilinja toimintaansa vuoteen 1975, jolloin koulussa siirrytään yksinomaan erikoisopetukseen. Tähänastisen käytännön mukaan otetaan oppilaat kouluun viimeisen kerran v. 1973, mutta v. 1974 on sisään pääsyn edellytyksenä yleisen ammattikoulun suorittaminen. Tämä vastaa nykyisen prosessilinan kahta ensimmäistä vuotta, joten yhtiön ammattikoulun tehtäväksi jää

Ammattikoulun kotitalousosaston viimeisen vuosikurssin oppilaiden edustajat luovuttamassa muistolahjaa tyttöjen osaston johtajattarelle *Katri Mäkelälle*

Tyttöjen kotitalousosaston toiminta päättyi yhtiön ammattikoulussa Kuusankoskella

kotoisin Kuusankoskelta, joten olemme voineet täysin oikeutetusti päätellä tämän koulutuksen tavoittaneen useimmat kodit ja perheet tällä paikkakunnalla.

Kotitalousosaston päätarkoituksena on lähes koko koulumme toiminnan ajan ollut 'valmistaa nuoria tyttöjä heidän tulevaan tehtävänsä perheenemäntinä ja -äitinä antaen heille tietopuolista ja käytännöllistä opetusta kaikissa kotiin liittyvissä tehtävissä,' näinhän ohjesäännössämme todetaan. Ne oppilaiden vanhemmat,

minen kohdisti erityisesti kiitoksensa ammattikoulun tyttöjen osaston eläkkeelle siirtyvälle johtajattarelle *Katri Mäkelälle*, joka on ollut opetustyössä mukana yli 40 vuoden ajan. Samalla rehtori kiitti koulun palveluksesta eroavia tyttöjen opettajia talousopettaja *Aili Heléniä*, talousopettaja *Eeva Arppia*, terveyskasvatuksen opettaja *Irma Pajulaa*, musiikinopettaja *Hilke Rautasuota* ja voimistelunopettaja *Elsa Liimataista*.

Ammattikoulun opetusohjelman uudelleenjärjestelyn johdosta jatkaa

näin ollen varsinaisen erikoiskoulutuksen antaminen yleisessä ammattikoulussa saadun peruskoulutuksen pohjalta. Nykyisen ammattikoulun puujalostusteollisuuden prosessilinja jatkuu entisellään siten vuoteen 1976 saakka, jolloin viimeiset prosessilinan oppilaat saavat päästötodistuksensa. Prosessilinjalla annetaan kaikille oppilaille kolmena vuotena samanlainen opetus. Kaksi ensimmäistä vuotta on peruskoulutusta ja kolmantena lukuvuotena annetaan työharjoittelun ohella erikoisopetusta.

Aloitamme lehdessämme haastattelusarjan, jossa lehtemme vastanimittien neuvottelukunnan jäsenet lausuvat käsityksiään sisäisestä tiedotustoiminnasta ja esittävät parannusehdotuksiaan. Erityisesti toivomme saavamme sellaisia neuvoja, joiden avulla julkaisumme voisivat palvella tähänastista paremmin tiedotustehtäväänsä. Toisaalta emme pyri rajoittamaan keskustelua vain siihen tiedottamiseen, mikä tulee julkisuuteen lehtiemme palstoilla. Se on luonnollisesti seurausta tiedottamisesta koko laajuudessaan, valtaosahan siitä hoidetaan muulla tavoin kuin painetun sa-

nan välityksellä. Ja jotta haastatelluista olisi hyötyä, annamme tieteen arvostelulle ja uusille ideoille sijaa, muutenhan emme pääsisikään eteenpäin asiassa, joka edellyttää kaikkien osapuolien yhteistoimintaa.

Lehtemme lukijoista pienten tehtaiden palveluksessa olevat ovat epäilemättä tunteneet monta kertaa itsensä syrjäytetyiksi. Poikkeuksena on ollut Juantehdas, jonka laajentamista ja samalla koko Koillis-Savon kunnallisia kysymyksiä on seurattu hyvinkin tarkkaan. Jotta nyt emme kulkisi samoja latuja, aloitamme Hallan tehtasta ja ensimmäiset puheenvuorot

taan. Nyt tämä perinne on nopeasti heikkenemässä. Uudet työntekijät saapuvat Hallaan töihin useinkin kaukaa ja heille Hallan saha on pelkkä työnantaja. Juurtuminen tapahtuu vasta vähitellen, mikäli palvelusajasta tulee pitkäaikainen.

Kaikki haastateltavamme toivoivat lehdiltämme enemmän Hallaa koskevia asioita. Koska Halla edustaa yhtiössämme yksinään mekaanista puunjalostusteollisuutta, oletetaan sen jo siitä syystä jäävän vähemmän huomiolle. Erityisesti toivotaan yhtiön sosiaalitoiminnasta nykyistä enemmän tietoja. Keskustelussa mainittiin

Mitä mieltä Hallassa ollaan tiedottamisesta?

ovat työnjohtaja *Eino Adolfsenilla*, särmääjää *Jaakko Hassisella*, trukinkuljettaja *Heikki Husulla* ja sosiaalitarkastaja *Lilli Olssonilla*.

Todennäköisesti tässä esitettäviä mielipiteitä tullaan myöhemmissäkin haastatteluissa toistamaan. Ilmeisesti nykyinen tiedotusjärjestelmä sellaisenaan ei enää kaikin kohdin vastaa tarkoitustaan, minkä takia olisi löydettävä uusia kanavia. Hallan kohdalla on lisäksi otettava huomioon siellä vallitsevat erikoisolosuhteet. Eri työosastot toimivat laajalla alueella ja huomattava osa työstä tehdään ulkosalla. Siten yhteydenpito ja kosketuksen saaminen on hankalampaa kuin varsinaisessa tehdasteollisuudessa. On myös muistettava Hallan vahvat perinteet. Monet ovat syntymästään saakka olleet hallalaisia ja siten tottuneet sahaan ja sahayhdyskun-

Maisteri Lilli Olsson on toiminut 20 vuotta Hallan sosiaalitarkastajana

myös aiheita, joista on kyllä kirjoitettu, mutta jotka nähtävästi eivät ole menneet perille. Tästä voisi helposti moittia lukijaa, mutta parempi on sitenkin paneutua jälleen pohtimaan, millä tavoin kirjoitukset voitaisiin laatia sellaisiksi, että ne herättäisivät uteliaisuutta ja tulisivat luetuiksi. Seuraavassa lyhyt esittely neuvottelukuntamme hallalaisista jäsenistä ja heidän esittämiään mielipiteitä.

Eino Adolfsen on höyläämön työnjohtaja, Kotkan Teknisten johtokunnan jäsen ja Hallan työnjohtajien yhdysmies. Höyläämössä työskentelee puolisen sataa työntekijää, pääasiassa naisia. Hallan palkkalistoille Adolfsen tuli v. 1937. Isoisä tuli

Yläkuvassa työnjohtajien yhdysmies ja höyläämön työnjohtaja Eino Adolfsen

Päälüottamusmies Jaakko Hassinen työskentelee sahalla särmääjänä

Hallaan Norjasta, pojasta tuli sahamies ja luonnostaan se lankesi pojanpojallekin.

— Kun olen poikasesta saakka ollut tuttu sahan kanssa, muistan senkin ajan, jolloin työmies työnjohtajan luokse tullessaan pyöritteli neuvottomana käsissään hattua ja hoki "Herra Mestaria". Onneksi nykyisin suhtaudutaan puolin ja toisin luontevammin. Omasta puolestani olen kiitollinen Työnjohto-Opiston antamasta opetuksesta. Mielestäni tieto työpaikoilla kulkee melko hyvin työnjohtajilta työntekijöille ja päinvastoin. Se on melkein yksinomaan työhön liittyvää, mutta vaihdetaan siinä sivussa joskus jokin muukin ajatus. Sopisi tätä höyläämön toimintaa selostaa Kymi-Yhtymässä muillekin. Siten täällä työskentelevät tuntisivat, että antavatpas arvon meidänkin työllemme.

— Höyläämössä ja ylipäänsä kaikilla osastoilla työnjohtajan vastuulla on uuden työntekijän opastaminen ja sopeuttaminen työympäristöönsä. Sahan töissä, jossa tapaturma-alttius on erittäin suuri, opettaminen on suoritettava liike liikkeeltä. Samoin on meneteltävä, kun vanha työntekijä siirretään koneelle, joka on hänelle outo. Näissä tapauksissa on varmis-

tuttava, että työntekijä on vastaanottanut opetuksen ja hallitsee tehtävänsä. Tällaista aivan henkilökohtaista opastamista ja tiedottamista työnjohtaja joutuu suorittamaan yhtenä.

— Toisinaan virkatie osoittautuu hitaaksi ja työnjohtaja saa tiedon jostakin uudistuksesta ja muutoksesta luottamusmiehen välityksellä. Työnjohtajan kannalta tilanne on tietenkin nolo ja myös sikäli harmillinen, ettei hän ole voinut ryhtyä puolestaan tehtävän vaatimiin valmisteluihin. Parannuksena on pidettävä tuotantokokouksissa käsiteltävien asioiden selvittämistä työnjohdolle, mutta mielestäni nykyään, jolloin työn vauhti on kiihtynyt ja toiminta tullut muutenkin monimutkaisemmaksi, olisi syytä harkita tiedotustilaisuuksien lisäämistä työnjohdolle.

Särmääjä Jaakko Hassinen ja trukinkuljettaja Heikki Husu ovat pääluottamusmiehiä. Edellinen edustaa Puuliittoa ja jälkimmäinen Puunjalostusteollisuustyöntekijäin Liittoa. Jaakko Hassinen aloitti v. 1931 merkkipoikana Jumalniemen sahalla, siirtyi muutama vuosi myöhemmin Hallaan ja on toiminut 20 vuotta sahalla särmääjänä. Hän on ollut pitkään aikaa tuotantokomitean jäsen ja

ammattillisissa luottamustehtävissä. Heikki Husu edustaa nuorempaa polvea. Hän tuli Hallaan 15 vuotta sitten, oli välillä pariin otteeseen pois, mutta on sittemmin hallalaistunut. Hän siirtelee erikoisrakenteisella suurella trukilla lautapaketteja lautatarballa ja sieltä laiturille laivaan lastattavaksi. Hänkin on tuotantokomitean jäsen. Molempien mielipiteet olivat varsin samansuuntaisia, josta päätellen kaksi-liittaisuus ei nyt kuten aikaisemminkaan, aiheuta kitkaa työsuhdeasioiden hoidossa.

Tuotantokomitean kokouksissa käsiteltävät asiat ovat jonkin verran aikaisemmasta lisääntyneet. Nykyisin syntyy myös keskustelua, mikä on tyydytyksellä pantava merkillä. Kuitenkin on pulmana edelleen asioiden saattaminen mahdollisimman monien tietoon. Suullisessa tiedottamisessa on aina omat vaaransa sisällön matkan varrella helposti muuttuessa. Sahalla on myös vaikea tavoittaa jokaista. Siksi olisi toivottavaa monisteiden käyttäminen ja tärkeimmät asiat voitaisiin julkaista Tiedotuslehdessä. Ei myöskään turvallisuustoimikuntien kokouksista saada riittävästi tietoja. Esimerkiksi pääluottamusmiehiä, jotka eivät ole toimikunnan jäseniä, ei kutsuta kokouksiin. Varmaan olisi eduksi järjestää silloin tällöin lyhyitä tiedotustilaisuuksia, joissa olisi

Jatkuu sivulla 26

Hallan toinen pääluottamusmies
trukinkuljettaja Heikki Husu

Hallalaisten ikioma kauppias *Hjalmar Gustafsson* päätti siirtyä eläkkeelle huhtikuun lopussa ja muuttaa puolisonsa *Jennyn* kanssa Karhulaan. Ei siis kovin kauaksi, mutta pois saaresta kuitenkin. Samalla siirtyivät muistoihin vaiherikkaat ja antoisat Hallassa vietetyt vuosikymmenet, jotka läheisesti liittyvät saaren ja sen asukkaiden kohdaloihin ja joihin sisältyy yhdessä hyvänä ja pahoina päivinä elettyä värikästä elämää; olivathan saaren asukkaat aikoinaan kuin yhtä perhettä, jonka ilot ja surut olivat yhteisiä.

Vuosisadan alkupuolella tuli kauppias Gustafssonin isä perheineen Hallaan pitämään työmaaruokalaa, jonka yhteyteen hän myöhemmin pyysi luvan saada perustaa myös pienen kaupan, jota pidettiin sitten viisi

Gustafssonin anomusta ollut mukana, hän kutsui nuorukaisen puheileen ja kysyi syytä. Kuultuaan hänen pitäneen itseään liian nuorena Brofeldt läimäytti Gustafssonia hartioihin ja sanoi: ” — ja nuoremiehen täytyy yrittää! ” Siitä alkoi Hjalmar Gustafssonin kauppiaan ura, joka kesti lähes 47 vuotta.

Saattaa arvata, ettei kaupan pito ollut helppoa saaresta, johon tavarat piti tuoda meritse mantereelta.

— Kyllä yksi ja sama säkki oli monta kertaa käsissä, ennen kuin sen sai kauppaan asti. Ja voimia tietenkin kysyttiin säkkien nostelijalta, sillä esimerkiksi riisisäkki painoi 110 kiloa ja kidesokerisäkki 100 kiloa, muisteli kauppias Gustafsson. Muu tavara tuotiin pääasiallisesti Kotkasta, mutta Inkeroisista kuudenkym-

menen litran maitotonkat, joita tuli aamuisin tavallisesti neljä. Perunat tuotiin jaalalla Virosta viisi—kuusi-sataa hehtoa kerrallaan.

Kun nuori kauppias sitten aikanaan tapasi Hallassa Anjalasta syntyisin olevan Jennyn ja meni hänen kanssaan naimisiin, alettiin yhdessä hoitaa kauppaa ja työmaaruokalaa. Rouva harjoitti kyllä edelleen omaa ammattiaankin ja kävi säännöllisesti hieromassa mm. johtaja Brofeldtia. Apulaisia heillä on oman väen lisäksi ollut aikaisemmin 4—5 henkeä, viime vuosina kolme.

Rva Gustafsson muisteli sotavuosia, jolloin hän hoiteli huushollia yksinään viitisen vuotta, kun hänen miehensä oli sodassa:

— Ensinnäkin oli erittäin vaikeata saada hankituksi ruokaa saaren väelle ja niinpä yleensä öiseen aikaan piti lähteä mantereelle hankintamatkoille. Öiseen aikaan sen takia, että päivällä ei ollut varaa lähteä saaresta Kotkan pommitusten vuoksi. Tehtaan johtajat ovat aina suhtautuneet meihin erittäin myönteisesti ja silloinkin sain kaikkea tarvittavaa apua, kunhan vain sain hankituksi jostakin ruokatavaroita saarelle.

— Toinen varsin hankala seikka sota-aikana oli apulaisten saanti, sil-

Hallan kauppias jätti jäähyväiset saarelle

—kuusi vuotta. Yhtiö alkoi rakentaa 1920-luvun alkupuolella hyvälle paikalle lähelle sahaa kauppataloa, johon sijoitettiin myös työmaaruokalalle tilat. Hjalmar Gustafssonin isä kuoli ennen kuin rakennus oli kivi-jalkaa pitemmällä, joten hän ei voinut olla niiden yli sadan hakijan joukossa, jotka pyrkivät uuteen kauppataloon kauppiaaksi. Hjalmar-poika piti itseään liian nuorena, eikä sen takia tohtinut yrittää. Hän oli 18-vuotias, kun talo valmistui 1924. Kun Hallan tehtaan silloinen johtaja Kaarlo Brofeldt — ”jämti, selvä ja suora mies” — havaitsi hakupereita katsellessaan, ettei Hjalmar

Kymiyhtiön rakentama kauppatalo valmistui 1924, jolloin kauppias Gustafsson aloitti siinä kaupan ja työmaaruokalan pitämisen. Hänen eläkkeelle lähtemisen jälkeen on kauppa siirtynyt toisiin käsiin.

lä saarella oli pääasiallisesti vain miehiä, kun naiset olivat lähteneet mantereen puolelle pommituksia pakoon. Joten kuten kuitenkin aina pärjättiin, vaikka joskus saattoivat apulaiset kesken kaiken pistää tavaransa nyyttiin ja lähteä kiireen vilkkaan sotaan pakoon. Loppujen lopuksi saimme sahalta muutaman rohkean naisen avuksi ja he olivatkin meillä sodan loppuun saakka.

vähentyneet, suurin osa muuttanut Karhulaan ja niistä alkuperäisistä asukkaista ei ole jäljellä kuin kymmenkunta.

Harrastuksia oli tavattoman paljon ja kaikki kynnelle kykenevät olivat aina mukana, kun jotakin tapahtui. Tietysti muisteltiin kesäisiä saarimatkoja, kun proomuun lastattiin kenttäreittiä ja soittokunta puhalsi tanssimusiikkia Siriuksen kannella,

pailut. Jokaisessa talossa pidettiin suursiivous, leivottiin ja laitettiin kuin juhlaa varten ainakin. Tyttärille tehtiin uudet mekot — eikä turhaan, sillä moneen taloon saatiin vävyksi pohjalainen painija. Hjalmar Gustafssonkin paini 25 vuotta ja oli Hallan Visan ensimmäinen painija, joka saavutti Suomen mestaruuden.

Kauppias Gustafsson on aina ollut innokas metsämies. Ajokoiransa kanssa hän on kulkenut jänisjahdisa ainakin 50 vuotta ja onpa Jennyrouvakin ollut monasti mukana.

— Ei saalis ole koskaan ollut tärkeä, vaan kuulla koirien haukku ja taitava jahti, vakuutti Hjalmar Gustafsson. Nythän me vasta oikein aloitamme tämän ulkoilmaelämän ja nautimme vapaudestamme. Osan vuotta vietämme kesämökillä, joka on Kaarniemen lahdelta, noin kymmenen kilometriä Haminaan päin. Siellä voi harrastaa monenlaista, kalastaa ja saunoa.

— Uskomme yhteyksien hallalaisiin säilyvän, vaikka lähemmekin Hallasta. Elämämme täällä on ollut rikassisältöistä ja värikästä. Yhteistyö ja yhteishenki asukkaiden kesken ovat aina olleet hyvät. Olemme kaikesta hyvin kiitollisia ja mielellämme muistelemme näitä Hallassa vietettyjä vuosikymmeniä.

Kauppias ja rva Gustafsson jouduivat huhtikuussa myös useiden huomionosoitusten kohteeksi, kun tukkuliikkeet ja kauppiasyhdistykset muistivat heitä lahjoillaan ja kukkalaittein. Hallalaiset kestitettiin 27. 4. ja sen jälkeen jätettiin jäähyväiset saarelle.

Sitten joskus sunnuntaiaamuna, kun taivas on kirkas ja meri sininen ja Jenny ja Hjalmar Gustafsson juovat kahvia Pauligin kultakuppeista, jotka nekin tulivat lahjana ansioituneelle kauppiaspariskunnalle, silloin on somaa muistella menneitä rakkaita vuosia, jotka ovat myös saaneet kulan kimalteen.

Kauppias Hjalmar Gustafsson Jennyrouvansa kanssa viimeisiä päiviään palvelemissa hallalaisia asiakkaitaan hyvinvarustetussa ruoka- ja sekatavarakaupassaan

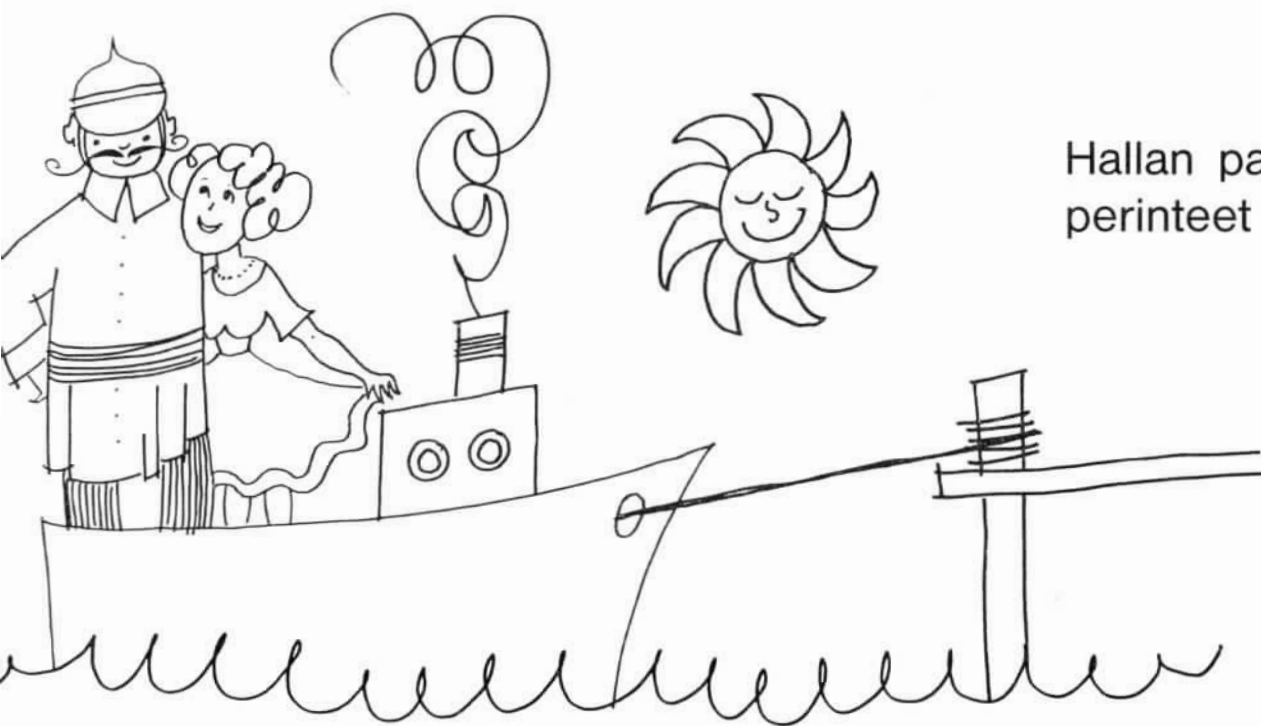
— Kun Hallan saaren ja mantereiden välille valmistui ensin lossi ja 1947 silta, se tietenkin paransi tavattomasti tilannetta tavarankuljetusten kannalta ja muutenkin avasi yhteyden muuhun maailmaan.

— Työtä on tehty kovasti ja nuorena sitä jaksoikin paljon. Ruokalaa pidimme 30 vuotta ja sikala purettiin vasta 1951.

Kahvikupposen ääressä muistelimme kauppiaspariskunnan kanssa entisiä aikoja, jolloin Hallan saaren elämä kukki kauneimmillaan. Parhaimmillaan saarella asui tuhatkunta henkeä, mutta nyt asukkaat ovat

joka hinasi proomua lasteeseen ja ihmiseen kohti ulompia saaria. Laivalla tanssittiin ja kun tultiin maihin keitettiin lohisoppaa ja pidettiin lystiä illalla tapahtuvaan kotimatkaan saakka. Ainakin kerran tilattiin Viipurista Säkkijärvi-niminen kaksikerroksinen laiva, jolla tehtiin kesäretki Suursaareen.

Juhlia oli paljon. Etenkin uuden vuoden juhla saarella sai niin suuren suosion, että Kotkastakin tuli laivalastillinen väkeä. Ja juhlisti silloin olikin, kun soihdut paloivat ja laivat huusivat. Suurta juhlaa oli silloinkin, kun Hallaan tuli painikil-

Hallan palokunnan perinteet elävät

Huhtikuun Tiedotuslehdessä oli pikku uutinen, jossa kerrottiin Hallan tehtaan palokunnan saaneen 500 markan suuruisen apurahan Teollisuusvakuutuksen Palontorjuntasäätiöltä tunnustuksena ripeästä toiminnasta Hallan lajittelulaitoksen tulipalossa tammikuun loppupuolella.

Nyt rahat on käytetty. Päätettiin näet tämän apurahan turvin viettää palokunnan juhlat vanhaan malliin ja törsätä koko potti. Juhla pidettiin sunnuntaina 19. 4. seuratalossa palokuntalaisten, heidän kotiväkinsä ja ystäväkaartinsa läsnä ollessa ja päästessä nauttimaan palokuntalaisten hyvien töiden hedelmistä. Ohjelmassa oli palopäällikkö *Esko Virtasen* esittämiä muisteloita palokunnan toiminnasta vuosisadan alussa haastattelun ja pöytäkirjapoimintojen muodossa. Tarjoilupuolikin noudatteli perinteitä: lohta, olutta, kahvia ja 'kuppi' miehille. Ja lopuksi tanssittiin.

Palokuntien toimintaan kaikkialla on varsinaisen tehtävän ohella kuulunut myös näytökset, kilpailut ja huvitoiminta. Hallan VPK:n pöytäkirjassa v:lta 1904 on pykälä kevät-

juhlan vietosta, joka päätettiin pitää helluntaimaanantaina ja "jossa tulis kilpailut tapahtumaan seuraavassa viisiottelussa nimittäin kuulantyohti, keihäänheitto, pikakävely 100 m, kolmiloikka ja korkeushyppy". Ylimääräisinä lajeina olivat hirrensyöksy ja kapulapaini. Seuraavana vuonna vietettiin perheiltamaa Tahvananpäivänä ja pöytäkirjassa ilmoitetaan, että "miehistöllä tulee olla palokunnan merkki mukana ja joka mies saa tuoda mukanaan myös naisen".

Jokakesäiset saariretket suunniteltiin aina huolella. Mukana oli soittokunta ja perillä järjestettiin kilpailuja, joista ampuminen oli yleisin ja aseena salonkikivääri eli nykyiseltä nimeltään pienoiskivääri. Saariretkilläkin piti olla palokuntamerkki näkyvissä joka miehellä ja 'henssu' mukana. Evääksi ostettiin 20 markalla näkkileipää lohikeiton syöntiä varten, 12 koria limonaattia, 20 markalla leivoksia, 5 kg sokeria ja kolme pakkettia teetä, mutta "wäkijuomia kiellettiin mukaan ottamasta".

Haastateltava, joka ei halua nimetään julkisuuteen, kertoi lisäksi, että iltamissa oli aina hyvä järjestys,

sillä Mikkola, Tirronen ja Paasonen (napamiehet) olivat kovalakisia miehiä. Ja jos viinaksia tarjottiin, niin se oli jemtiä meininkiä, koska oli määrätty mies, joka antoi 'kupin'. Siitäkin oli ihan määräys, ettei samalle saanut liian monasti kaataa, koska silloinkin oli sellaisia, jotka tarjosivat kuppiaan alvariinsa täytettäväksi. Jos joku sattui humaltumaan, niin hänet vietiin porukalla kotiin ja se oli asianomaiselle suuri häpeä.

Palokunta toimi aikoinaan monella alalla joko yksin tai käsi kädessä työväenyhdistyksen kanssa. Palokunnalla oli soittokunta, näytelmäpiiri, voimistelu- ja urheiluharjoitukset, naisväelle ompeluseura ja lisäksi pidettiin lukutupaa ja tilattiin runsaasti lehtiä, kuten v:n 1905 pöytäkirjamerkintä ilmaisee. Lukutupaan tulivat mm. Helsingin Sanomat, Uusi Suometar, Tuulispää, Palotorvi, Kyläkunnanlehti, Wiipurin Sanomat, Mikkelin Sanomat, Keski-Suomi, Kalevala, Lukutupa ja Vaasa. V. 1908 tilattiin näiden lisäksi Työmies, Etelä-Suomi, Eteenpäin, Haminan Sanomat, Kurikka ja Terveystenhoito.

Karhulaan perustettiin eläkeläisten yhteistoimintakunta 1965 Hallan tehtaan sosiaalitarkastajan, fil. maisteri *Lilli Olssonin* aloitteesta. Toimikunnan tarkoituksena on paikkakunnan eri eläkeläiskerhojen yhteistoiminnan avulla järjestää Karhulan eläkeläisille, joita on n. 1 800, tilaisuuksia ja toimintaa, jotta luotaisiin heille mahdollisuuksia rikastuttaa elämäänsä erilaisten yhteisten toimintamuotojen avulla.

Karhulan kauppalassa toimii seuraavat kahdeksan eläkeläisten kerhoa: Karhulan Tehtaitten Vanhustenkerho, Karhulan-Toukolan Vanhustenpiiri I ja II, Hallan eläkeläisten kerho, SPR:n Vanhustenpiiri, Karhulan Oloneuvokset ry, Karhulan kauppalan eläkeläisten kerho ja Eläkeläiset ry:n Karhulan alaosasto. Yhteistyötoimikunta perustettiin näiden

ikäntyvien henkilöiden liikunnan tarpeen tyydyttämiseen tähtäävät toimenpiteet, joiden ansiosta mm. työväenopistossa aloitettiin veteraanien kuntovoimistelu ja kauppalan urheilulautakunta otti ikääntyvät mukaan kuntokilpaan myöntämällä heille lievennyksiä suoritusvaatimuksissa ja painattamalla heille oman kuntokorttinsa. Viime vuonna järjestettiin eläkeläisten piristyspäivät, jolloin kahden päivän aikana useiden esitysten avulla valotettiin ikääntyvien yhteisiä ongelmia ja asioita. Esielmöitsijänä oli mm. professori *Saima Tawast-Rancken*.

Kymin seurakuntakeskuksessa pidettiin 26. 4. yhteistyötoimikunnan järjestämä yhteislaulutilaisuus, joka oli koonnut satakunta osanottajaa. Kanttori *Jalmari Aalto* johti laulua ja säestyksestä huolehtivat hanurilla

ja viululla *Vasili Borodulin* ja *Hugo Rask*. Ohjelma käsitti kansanlauluista merimiesvalsseihin ja tunnelma oli tässäkin tilaisuudessa välitön.

Myös yhteisiä retkiä ja matkoja on järjestetty ja ne ovat onnistuneet niin ikään hyvin ja kaikkien osanottajien virkistykseksi. Viime vuonna vierailtiin Tampereella ja tehtiinpä matka Ruotsiinkin, jossa tutustuttiin Karhulan ystäväpaikkakuntaan Eksjöön. Tänä keväänä nelisenkymmentä karhulalaista eläkeläistä, joista 10 Hallasta, vietti runsaan viikon Espanjassa Torremolinoksen aurin-gossa. Retkeläisten keski-ikä oli 65 vuotta. Loma onnistui erinomaisesti ja kokemukset viittaavat siihen, että vastaisuudessaakin tullaan järjestämään lomamatkoja ulkomaille. Matkan johtajana toimi rva *Sirpa Virtanen* Karhulasta.

Eläkeläispiirien yhteistyöstä Karhulassa saatu hyviä kokemuksia

kerhojen keskuudessa, mutta tarkoitus on toimia myös niiden eläkeläisten hyväksi, jotka eivät kuulu näihin kerhoihin. Tällaiselle laajapohjaiselle toiminnalle antaa mahdollisuuden ja myös velvoituksen Karhulan kauppalan antama taloudellinen tuki.

Nyt kun yhteistyötoimikunta on työskennellyt viisi vuotta, se on luonut vankan pohjan vastaiselle toiminnalle, sillä toimikunnan järjestämät tilaisuudet ovat saavuttaneet suuren suosion. Yhteistyön ensimmäinen näyte oli 1966 järjestetty valtakunnallinen vanhustenjuhla Karhulassa. Seuraavana vuonna pidettiin suuri Karhulan vanhusten ja eläkeläisten harastustöiden näyttely, jossa oli esillä 1 300 työtä. Sitten seurasi ohjelmassa

Kymin seurakuntakeskukseen järjesti yhteistyötoimikunta eläkeläisille yhteislaulutilaisuuden, jota johti kanttori *Jalmari Aalto*. Tilaisuudessa vallitsi iloinen ja välitön tunnelma ohjelman vaihdellessa surumielisistä kansanlauluista rai-lakkaaseen valssisävelmään. Käden käänteessä muodostettiin läsnäolijoista pieni kuorokin.

Tästä" pulutaan

Kyllä oli Suomen suvi kauneimmi-
laan toukokuun lopussa, kun ajelimme
taas kerran Savoan. Oli niemeä, not-
koa, saaremaa, silmäin nautintoa pe-
ninkulmakaupalla. Aurinkokin paistoi.
Susa tapasi ensimmäisen kerran oi-
kean maaherran ihan nenästä nokkaan,
kun Juantehtaan uudistettua konetta
esiteltiin hänelle ja julkisen sanan
edustajille. Huumormiehiä oli maaher-
ra, jutteli kohtuullisesti, kuten maaher-
ralle sopii ja kertoi kaskun, joka ilmen-
teeraa Högforsin hellojen levinneisyyt-
tä provinsseissa ja niiden sopivuutta
jos jonniimmoiseen käyttötarkoitukseen.
Oli maakunnassa sellainen kovalakinen
mies, joka piti eritoten eukkonsa ku-
rissa ja nuhteessa. Naapurin ämmätkin
katselivat sitä äkseerausta silmät tapil-
laan, mutta sitten kauhistus vasta suuri
oli, kun kerran saunassa ollessaan ha-
vaisivat kyseisen eukon ahterissa pa-
laneen jäljen **HÖGFORS BRUK**

★

Niin että kyllä savolaiset osaavat.
Kuopioon tullessamme edellämme ajoi
mies farmariautoa, jonka rekisterilaa-
tassa luki ZUG (suom. juna). — Niitä
veturinkuljettaja-haaveita!

Juantehtaalalla odottelee leirialue yhtiöläis-
retkeilijöitä (vas.). Tehdas on saanut oman
keskuksen, jota hoitaa nti Terttu Kuosmanen
(alla). Maaherra Risto Hölttä vieraili Juan-
tehtaalalla. Kuvassa maaherran oik. puolella
isännöitsijä L. Timgren ja vas.lla
tekn. johtaja Pentti Huoponen.

★

Matkailusta puheen ollen niin muuan
tunnettu metsänhoitaja — mitä lie kä-
väissyt **Dörpenissä** — ei ollut kotio
päästä, kun Hampurin lentoasemalla
kontrolli aina vain näytti punaista hä-
nen kohdallaan. Ja vaikka kertomuk-
semme päähenkilö kuinka vakuutti, et-
tei hänellä ollut piilossa kylmiä aseita,
ei suusta ladattavia eikä muitakaan, ei
väri kontrollissa muuttunut. Ja sitten
kun kaikki taskut oli tutkittu, niin eipäs
vaan, sieltähän se löytyi metallinen sa-
kariinirasia! Niin voipi käydä, kun syö
sakariinia.

★

Tuli käytyä **Tallinnassakin**. Vanha
kaupunki on ihastuttava, ainutlaatuinen,
maalauksellinen. Mitä ränsistyneempi,
sitä maalauksellisempi. On se kummal-
lista. Oli siellä viime käynnin jälkeen
jotain muuttunutkin. Silmään pistävin
muutos näkymässä oli Nigulisten
kirkon torniin ilmestyneet, auringossa
kauniin keltaisina loistavat rakennuste-
lineet. Vai liekö ollut propagandaa. Se
on sitten ällistytävän herkkä tunne,
kun kuulee toisen kansan puhuvan
melkein suomenkieltä. Ajatelkaapa

vaikka tätä "Hiir tegi piimapudelist uue
auto mudeli..."

★

Kesäaika on vaelluksen aikaa. Ke-
väällä kun suomenkansa paljastuu ki-
nosten alta hometta nokassaan, se vir-
kooa eloon samassa kaassa kuin au-
rinko tekee ympyröitään ja on parhaas-
sa menokunnossa keskellä vuotta sam-
muakseen sitten syyspuolella talvi-
uneensa. Kaikki matkustavat ja tuulet-
tavat. Juankosken eläkeläiset kävivät
Verlan lomakylässä ja Heinolan teh-
taassa. Konttoripäällikkö **Reijo Koijärvi**
lähtee puolestaan Heinolasta Englan-
tiin. Hallan eläkeläiset olivat Vaasassa
ja Saarijärvellä. Onhan näitä.

★

Mikko Kuoppa on runoillut ja sävel-
tänyt laulun "Kotiseudulle", jossa hän
ylistää Heinolan kauneutta m eli mez-
zoforte, siis jokseenkin voimakkaasti.

★

Yhtiötä esittelevä elokuva on kuu-
lemma kuvauksien osalta melkein val-
mis, vaikka muuten vielä tekemistä riit-
tää. **Pentti Lasanen** säveltää siihen mu-
siikin, kerrottiin yleensä asioista perillä
olevissa piireissä. — Mutta kuka on
kova saunomaan, niin ohjaaja **William
Marcus**.

★

Yhtiön elokuvassa esitellään myös
sen ulkomailla olevia yrityksiä mm.
Star-tehtaita Englannissa. Ohjaaja Wil-
liam Marcus ja toimittaja **Eero Niini-
koski** tekivät sinne keväällä filmaus-

Verlan lomakylän sauna on kovassa käytössä ja löylyä riittää. Vanha sauna on purettu aikojen sitten ja sen paikalla vihannoi vehreä nurmi.

Yhtiötä esittelevää elokuvaa filmaa ohjaaja William Marcus (oik.), joka näissä merkeissä vieraili mm. yhtiön Star-tehtailta Englannissa toimittaja Eero Niinikosken kanssa. Kuvassa vas.lla Blackburnin tehtaan vierastalon Rosslynin isäntäpari mr. & mrs. Howarth tervehtivät lehtemme lukijoita.

tari" tuo sille 'hopealautasella' höyryvän piirakan, jonka se elegantisti antaa pala palalta lipua joutsenkaulaansa myöten kuninkaalliseen kupuunsa. Vastapalvelukseksi joutsen hoitaa paikallista PR-toimintaa purjehtimalla oitis paikalle huomattuaan jonkun suomalaisen tehdasturistin olevan valokuvauspuihissa.

★

Kuusankosken kotiseututalossa on esillä surrealismia esittelevä Suomen Taideakatemian kiertonäyttely heinäkuun 10:nteen päivään saakka. Valtavan kiinnostava näyttely. Surrealismi on "puhdasta psyykkistä automatismia, jolla pyritään ilmaisemaan suullisesti, kirjallisesti tai muulla tavoin ajatuksen todellista toimintaa. Se on ilman minikäänlaista järjen kontrollia ja ulkopuolella kaikkien esteettisten ja moraalisien ennakkoluulojen tapahtuvaa ajatuksen sanelua. Surrealimin perustana on usko eräiden tähän asti huomiotta jääneiden assosiaatiomuotojen korkeampaan todellisuuteen, unen kaikkivaltaan ja ajatuksen pyyteettömään kulkuun. Se johtaa kaikkien muiden

psyykkisten mekanismien pysyvään hajottamiseen ja korvaa ne ratkaistaessa elämän tärkeimpiä ongelmia" kirjoittaa **André Breton** ensimmäisessä 1924 julkaistussa surrealismin manifestissa, jota hän neljä vuotta myöhemmin tarkisti mm. määrittelemällä surrealismin tehtäväksi luoda valoa siihen henkisen elämän kenttään, "missä elämä ja kuolema, todellinen ja kuviteltu, menneisyys ja tulevaisuus, tiedostettu ja käsitämätön, korkea ja matala eivät enää ole vastakohtia".

★

Kaikille lukijoilleen hyvää kesää ja virkistävää lomaa toivottaa

susa

matkan ja kuulumisia kysellessämme paljastui sellainenkin intresantti seikka, että Blackburnin tehtaassa on tehdaskissoja (mill cats), sellaisia isoja rontteja, jotka majailevat ihan virallisesti pääasiallisesti tehtaan vanhassa osassa ja joita työntekijät pitävät leivissä. Näillä mirreillä on oma omituinen tehtävänsä: ne toimittavat luonnollista harvennusta rottien rivistöissä. No, sanotaan nyt, että niiden alkuperäinen tehtävä on ollut pitää rotat kurissa. Hävitettyään ne sukupuuttoon, kissat ovat alkaneet pelätä oman henkensä puolesta ja ovat siinä mielessä levittäneet huhua, että jos kissat hävitetään tehtaasta, tulee kaamea katastrofi kohtamaan tehdasta. Tämä uhkaus on tietenkin mennyt täydestä kuin häkä ja niinpä kissat ovat varmistaneet siellä itselleen iankaikkisen elämän ja kohtuullisen elintason.

★

Tämän lehden kansikuvassa poseeraava joutsen elelee Blackburnin tehtaan lammikossa, jossa sillä on ruhtinaalliset oltavat. Joka aamu 'hovimes-

Karkkilan Työväen Soittokunta 60-vuotias

Karkkilan Työväenyhdistyksen Soittokunta vietti 60-vuotisjuhlaansa huhtikuussa. Soittokunnan perustamisajatus tuli esille Karkkilan muuttaneiden Vanhan Kaartin Soittokunnan miesten keskuudessa. Puuhamiehiksi ryhtyivät Kalle Andersson ja Sulo Silvan, jotka saivat viisi muuta soittajaa innostumaan seitsikön perustamisesta. Pian tuli mukaan lisää soittajia ja sotien jälkeen Karkkilassa on toiminut jatkuvasti

lähes kolmikymmenmiehinen puhallinyhtye.

Ainakin 150 nuoren lasketaan kuuluneiden kuuden vuosikymmenen aikana saaneen soittotaidon Karkkilan Työväen Soittokunnan riveissä. Ja jatkuvasti otetaan uusia soittajankuja mukaan. Pisimpään on soittokunnassa pysynyt Karkkilan tehtaalla työskentelevä työnjohtaja Arvo Fredriksson, joka on jo 44 vuoden ajan ollut mukana. Hänen lisäksi

monet muutkin yhtiöläiset ovat liittyneet soittokuntaan.

Työnjohtaja Fredriksson mainitsi aloittaneensa soittamisen v. 1924. Hänen ensimmäinen soittimensä oli kornetti, joka sittemmin on vaihtunut moniin muihin instrumentteihin.

— Soittokunnassa toimiminen on antanut minulle henkistä tyydytystä. Rahasta tässä ei ole kysymys, sillä emme soita palkan edestä. Soittokunta on maksanut esiintymismatkat ja hankkinut soittimet.

Karkkilan Työväen Soittokunnan kapellimestarina toimii nykyisin malliviilaaja Valio Virta.

Mitä mieltä Hallassa...

Jatkoa sivulta 19

läsnä tehtaan johto, työnjohtajat, pääluottamusmiehet varamiehineen sekä neuvotteleva luottamusmies. Silloin työnjohtoporras ja työntekijäpuoli tulisivat informoitua samanaikaisesti. Erityisesti työntekijöiden keskuudessa on pohdittu työvoima- ja asuntokysymyksiä. Hallalaisten edun mukaisista ja tehtaan toiminnan kannalta välttämättömiä on turvata työvoiman saanti ja pysyvyys. Virkistystoiminnan järjestäminen ja ympäristöhoito nimenomaan viihtyvyyden lisääjänä ovat asioita, joihin työntekijöiden keskuudessa tunnetaan suurta mielenkiintoa.

Maisteri Lilli Olsson on toiminut Hallassa sosiaalitarkastajana v:sta 1951. Silloin oli sosiaaliosastolla kol-

me henkilöä, mutta nyt hän hoitaa osastonsa yksin. Tehtaan henkilökunta on tosin noista ajoista suuresti vähentynyt ja monet sosiaalitehtävät siirtyneet yhteiskunnan käsiin, mutta vastaavasti uusia tehtäviä tullut tilalle. Erityisen paljon hän joutuu kohdistamaan huomiotaan Hallan eläkeläisiin, joita leskieläkeläiset mukaan luettuna on nyt kahta vaille kolmesataa.

— Työni edellyttää kosketuksen ottamista asiakkaisiin, niin työssä oleviin kuin eläkeläisiin. Tiedottamisessa turvaudun paitsi tietysti ilmoitustaulujen käyttöön, kirjeiden kirjoittamiseen ja lähettämiseen. Puhelimesta ei ole paljon apua, koska sahan alue on laaja ja ihmisiä on vaikea saada puhelimeen, ja puheen perille meneminenkin on melun takia

vähän niin ja näin. Kirjeitse voi asian selostaa täsmällisesti ja kaiken lisäksi kirje on henkilökohtainen. Siinä esittämäni tehtävä tai pyyntö tavallisesti täytetään. Jos kevätretkeä odottavat eläkeläiset eivät saa minulta kirjettä toivomanaan aikana, tulevat he kysymään, että onko heidät unohdettu. Kirjeitä ja huolellisia valmisteluja tarvitaankin, kun neljä linja-autollista eläkeläisiä kerätään Karhulan, Kymin ja Vehkalahden alueelta ja lähdetään kiertämään Saimaan ympäri.

— Varmaan Tiedotuslehteä voitaisiin käyttää nykyistä enemmän hyödyksi, mutta kirjeitse tiedottamista pidän omassa työssäni parhaana ja varmimpana, jos vain kirjeenkantaja on huolellinen.

Haastattelija Veikko Talvi

Viisi Karkkilan tehtaalla työskentelevää henkilöä sai Tasavallan presidentin itsenäisyyspäivänä myöntämän kunniamerkin. Tilaisuudessa, jolloin kunniamerkit ojennettiin asianomaisille henkilöille, puhui yhtiön metalliteollisuuden johtaja Tor Stolpe. Kunniamerkin saajien puolesta esitti kiitokset ent. pääluottamusmies Aleksi Aalto. Kunniamerkin saivat seuraavat henkilöt: Suomen Leijonan ritarikunnan ansioristi kirjeenvaihtaja Edvin Bergmanille, Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan 1. luokan mitali kultaristein ent. pääluottamusmies Aleksi Aallolle ja teknikko Into Laitiolle sekä Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan 1. luokan mitali mallipuuseppä Gunnar Vendelinille ja hiekkamyllyläri Aleksi Nurmiselle.

Kuvassa vas:ltä Gunnar Vendelin, Into Laitio, Edvin Bergman, Aleksi Nurminen ja Aleksi Aalto.

Itsenäisyyspäivän kunniamerkkejä karkkilalaisille

Pitkäaikaisesti palvelleita

HALLA

ARMAS TANI

katontekijä lautatarhalla tuli 1. 5. olleeksi 50 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 24. 2. 1907 Kymissä. Yhtiön palvelukseen katontekijäksi lautatarhalle hän tuli 1922 ja siirtyi 1944 lajittelijataasajaksi, jossa työssä hän oli yli 20

vuotta. Kolmisen vuotta sitten hän siirtyi jälleen katontekijäksi ja on siinä työssä edelleen. Hallan seuratalossa järjestetyssä kahvitilaisuudessa isännöitsijä Börje Carlson kiitti häntä ansiokkaasta työsuorituksesta ja uskollisesta palveluksesta ja ojensi hänelle yhtiön 50-vuotisansiomerkin.

KUUSANKOSKI

AARO SALMI

koneenhoitaja Kymin paperitehtaan Yankee-osastolta tuli 8. 5. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on

syntynyt Iitissä 10. 7. 1913 ja tuli 1930 prässipojaksi Kymin paperitehtaalalle. Hän työskenteli paperitehtaalla eri ammateissa ja nimitettiin 1955 koneenhoitajaksi. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin paperiteollisuuden johtajan Botho Estlanderin kiittäessä häntä pitkäaikaisesta palveluksesta yhtiösämme.

Merkkipäiviä

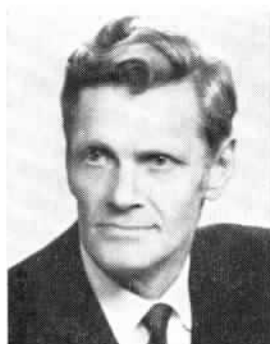
PÄÄKONTTORI

HEIKKI RANTA

piirityönjohtaja metsäosastolta täyttää 60 vuotta 1. 7. Mikkeliissä. Hän on syntynyt Suoniemellä. Hän oli vuoden ajan metsähallituksen palveluksessa 1933. Metsäteknikoksi Tuomariemen metsäkoulusta hän valmistui 1936, jonka jälkeen hän tuli yhtiömme metsäosaston palvelukseen työnjohtajaksi silloisen Saimaan hoitoalueen Niittylahden piiriin. V:sta 1945 hän on toiminut piirityönjohtajana Niittylahden ja Juvan piireissä sekä Tehdaspuu Oy:n perustamisen jälkeen nykyisessä toimessaan Kymen hoitoalueen Mikkelin piirissä. Vapaa-aikanaan hän harrastaa mm. kuorolaulua.

Katontekijä Armas Tani on palvellut Hallan tehtaalla 50 vuotta. Kuvassa isännöitsijä Börje Carlson kiinnittämässä hänen rintaansa yhtiön kultaista ansiomerkkiä.

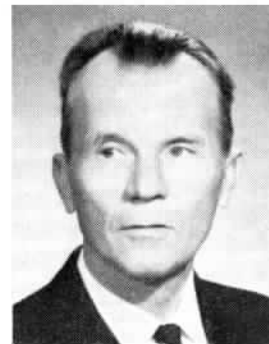
Aaro Salmi

Heikki Ranta

Veikko Vänni

Väinö Penttilä

VEIKKO VÄNNI

metsätyönjohtaja täyttää 60 vuotta 29. 8. Viitasaarella. Hän toimi 1930—1936 kesäisin Kymin Uittioyhdistyksen uittotyönjohtajana ja talvisin metsähallituksen metsätyönjohtajana. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 1937 ja kävi 1950 työnjohtajakurssin. Hänen työkenttään ovat olleet yhtiön omat metsät ja lukuisat ostometsät Viitasaarella ja lähiympäristössä, joissa hän on osallistunut hankinta- ja kuljetustehtäviin.

VÄINÖ PENTTILÄ

tarkastusteknikko metsäosastolta täyttää 60 vuotta 12. 9. lisälomassa. Hän on syntynyt Ruotsinpyhtäällä. Hän oli aluksi Karhula Oy:n ja Sörnäs Ab:n palveluksessa ja tuli 1934 yhtiömme Kymin hoitoalueelle metsäalan harjoittelijaksi. Hän kävi Evon metsäkoulun 1935—1937, jonka jälkeen hänet nimitettiin Saimaan hoitoalueelle työnjohtajaksi. Seuraavana vuonna hän tuli piirityönjohtajaksi Punkasalmen Turtianiemeen, jossa toimi yli 30 vuotta. Hän siirtyi lisälomien tarkastuspiiriin tarkastusteknikoksi Tehdaspuu Oy:n perustamisen yhteydessä.

Viljo Henttonen

KUUSANKOSKI

VILJO HENTTONEN

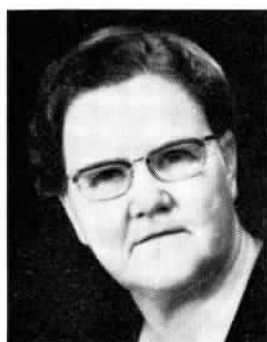
puiden latoja Voikkaan puuhiomolta täyttää 60 vuotta 6. 7. Hän on syntynyt Jääskessä ja tuli 1946 yhtiön palvelukseen Voikkaan ulkotoimistoon. Hän työskenteli Voikkaan selluloosatehtaalla v:een 1964, jolloin siirtyi nykyiseen tehtäväänsä. Vapaa-ajat kuluu kalastuksen ja puutarhanhoidon parissa.

VILJO PESU

veturinkuljettaja kuljetusosastolta täyttää 60 vuotta 11. 7.

MARGAREETTA HARTIKAINEN

paperisalin emäntä Voikkaan paperitehtaalla täyttää 60 vuotta 13. 7. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli 1927 yhtiön palvelukseen asiatyöksi Kymin paperitehtaalle. Hän työskenteli erilaisissa tehtävissä v:een 1951, jolloin erosi yhtiön palveluksesta. Nykyiseen tehtäväänsä Voikkaan paperitehtaalle hän tuli 1960. Hänen harrastuksistaan mainittakoon lähetystyö ja äitikerhot. Kirkkokuoroon hän on kuulunut 36 vuotta. Aikaisemmin hän osallistui työväenopiston toimintaan.

Margareetta Hartikainen

TAUNO KYKKÄ

rullansiirtäjä Voikkaan paperitehtaan paperivarastolta täyttää 60 vuotta 30. 7. Hän on syntynyt Viipurin läänin Pyhäjärvellä ja tuli 1931 yhtiömme Hallan tehtaan palvelukseen. Siellä hän työskenteli erilaisissa tehtävissä seitsemän vuotta. Voikkaan paperitehtaan paperivarastolle rullansiirtäjäksi hän tuli 1951. Hän oli vuoden ajan 1957—1958 Voikkaan selluloosatehtaalla jälkivuolijana, mutta palasi jälleen entiselle osastolleen. Aikaisemmin hän oli innokas kalamies.

EINO VAIIJA

kirvesmies kiinteistöosastolta täyttää 60 vuotta 5. 8.

YRJÖ RANTANEN

sähköasentaja Kymin sulfiittiselluloosatehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 60 vuotta 14. 8. Hän on syntynyt Tammelassa ja tuli 1927 yhtiön palvelukseen Kymin sähköosastolle, josta siirtyi 1968 nykyiselle osastolleen.

VILJO HENTTU

huoltomies Kuusanniemen sulfaattiselluloosatehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 60 vuotta 24. 8. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli 1935 yhtiön palvelukseen maatalousosastolle. Voikkaan talousosastolle hän siirtyi 1945. Voikkaan selluloosatehtaalla hän työskenteli 1946—1964 aluksi varamiehenä ja sen jälkeen voitelijana. Hän siirtyi Kuusanniemen selluloosatehtaalle 1964 aluksi asennusapulaiseksi ja voitelijaksi. Nykyistä tehtäväänsä hän on hoitanut v:sta 1968. Vapaa-aikanaan hän hoitaa puutarhaa.

AHTI HAKALAINEN

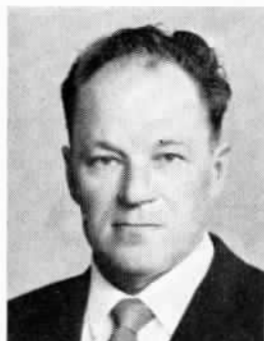
ylimestari Kymin paperitehtaan Fourdrinier-osastolta täyttää 60 vuotta 27. 8.

Viljo Henttu

Kaino Salo

Tauno Vilen

Lauri Salminen

KAINO SALO

oksaosaston hoitaja Kymin sulfiittisel-luloosatehtaalta täyttää 60 vuotta 29. 8. Hän on syntynyt Virroilla ja tuli 1939 yhtiön palvelukseen Voikkaan ulkotyö-osastolle. Voikkaan rakennusosaston palvelukseen hän tuli 1941, siirtyi 1944 Haukkasuolle ja 1946 kuoripuristimen hoitajaksi Voikkaan selluloosatehtaal- le. Kymin selluloosatehtaal- le hän siirtyi 1954. Hän on toiminut kuorimossa jäl- kiviuloijana, puiden purkajana ja kuorien käsittelijänä. Hän on osallistunut työ- väenjärjestöjen toimintaan sekä toimi- nut järjestysmiehenä ja toimitsijana eri- laisissa tilaisuuksissa. Harrastuksista mainittakoon kuntoliikunta.

TAUNO VILEN

viilaaja Voikkaan paperitehtaan kun- nossapitoryhmästä täyttää 60 vuotta 31. 8. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli 1927 yhtiön palvelukseen Voikkaan ulkotyöosastolle. Hän siirtyi 1933 Voik- kaan höyryosastolle, jossa toimi erilai- sissa tehtävissä. Voikkaan korjauspa- jalle hän tuli viilaajaksi 1955 ja on v:sta 1970 lähtien ollut nykyisessä tehtävä- sään.

URHO HAIMI

remmisuutari Voikkaan paperitehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 60 vuotta 1. 9. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli 1927 yhtiön palvelukseen prässipo- jaksi Voikkaan paperitehtaan PK 5:lle. Oltuaan välillä toisen työnantajan pal- veluksessa hän tuli 1936 Voikkaan ra- kennusosastolle, jossa työskenteli se- katyömiehenä. Voikkaan paperitehtaal- le voittelijaksi hän tuli 1942 ja siirtyi rem- misuutariksi 1955. Nykyiselle osastol- leen hän siirtyi 1968.

AARNE OKSANEN

Kuusankosken vesivoimalaitoksen oh- jaamopäivystäjä voimaosastolta täyttää

60 vuotta 17. 9. Hän on syntynyt Hei- nolassa ja tuli 1926 yhtiön palveluk- seen. Hän työskenteli eri osastoilla v:een 1930. Hän palasi yhtiöme pal- velukseen 1941 ja siirtyi 1951 Kymin sähköosastolle. Nykyiseen toimeensa hänet nimitettiin 1969.

LAURI SALMINEN

pajan etumies metallikorjaamolta täyt- tää 50 vuotta 27. 6. Hän on syntynyt Porissa. Ammattikoulun käytyään hän tuli yhtiön palvelukseen korjauspajalle 1938. Oltuaan välillä muutaman vuoden poissa hän tuli uudelleen korjauspajalle sepäksi 1949 ja nimitettiin pajan etu- mieheksi 1963. Vapaa-ajan harrastuk- set ovat eräretkeily ja kalastus.

ERKKI HIETANEN

betonimies Kuusanniemen sulfaattisel- luloosatehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 50 vuotta 5. 7. Hän on syntynyt Kuusankoskella ja tuli 1949 yhtiön pal- velukseen betonimieheksi Voikkaan rakennusosastolle. Nykyiselle osastolle hän siirtyi 1964. Vapaa-aikanaan hän hoitaa puutarhaa ja kalastaa.

Alpo Mälkki

ALPO MÄLKKI

käämijä Voikkaan sähkökorjaamolta täyttää 50 vuotta 6. 7. Hän on syntynyt Vahvialassa ja tuli 1956 yhtiön palve- lukseen Voikkaan sähkökorjaamolle. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon kuorolaulu.

MATTI LAHTI

betonimies Voikkaan paperitehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 50 vuotta 11. 7. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli 1948 yhtiön palvelukseen betoni- mieheksi Voikkaan rakennusosastolle. PK 18 rakennusryhmään hän siirtyi 1966 ja 1968 nykyiseen tehtäväänsä raken- nuskorjausryhmään.

TERTTU RYNNÄNEN

konttoristi suunnitteluosastolta täyttää 50 vuotta 22. 7.

VALTO EROLA

IKR:n hoitaja Kymin sulfiittisel-luloosa- tehtaalta täyttää 50 vuotta 23. 7. Hän on syntynyt Iitissä ja tuli 1937 yhtiön palvelukseen Kymin ulkotyöosastolle, josta siirtyi 1940 Kymin korjauspajalle. Oltuaan välillä toisen työnantajan pal- veluksessa hän tuli 1949 Kymin sellu-

Heikki Pönni

Eero Virén

Eero Nurhonen

Rainer Ekholm

Bertel Grundvall

loosatehtaalle jälkivuolijaksi ja 1967 hänet nimitettiin nykyiseen tehtäväänsä.

HEIKKI PÖNNI

lastusäiliömiestes Kymin sulfiittiselluloosatehtaalta täyttää 50 vuotta 29. 7. Hän on syntynyt Koivistolla ja tuli 1945 yhtiön palvelukseen Haukkasuoille, josta siirtyi Kuusaan sahalle. Kymin rakennusosastolle hän tuli 1947 ja siirtyi 1964 varamieheksi Kymin selluloosatehtaalle, jossa hänet 1965 nimitettiin nykyiseen tehtäväänsä. Harrastuksista mainittakoon kuntoliikunta.

EERO VIRÉN

ylimestari metallikorjaamolta täyttää 50 vuotta 8. 8. Hän on syntynyt Kuusankoskella. Ammattikoulun käytyään hän tuli 1937 yhtiön palvelukseen sorvaajaksi. Valmistuttuaan teknikoksi Kotkan Teknillisestä koulusta 1947 hänet nimitettiin 1948 mestariksi korjauspajalle. Hän on toiminut korjaus- ja koneistusmestarina sekä työsuunnittelijana ja v:sta 1963 alkaen ylimestarina. Järjestötoimintaan hän on osallistunut Teknisten Toimihenkilöiden ja Kymintehtaan Mestarikerhon johtokunnissa eri tehtävissä. Hän on Kymintehtaan tehdaspalvelun tuotantokomitean jäsen ja kuuluu Kuusankosken Säästöpankin isännistöön.

NILO NIKUNEN

puuseppä Kymin sulfiittiselluloosatehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 50 vuotta 16. 8.

TOINI HÄSÄ

siivooja klooritehtaalta täyttää 50 vuotta 25. 8.

EERO NURHONEN

ammattikoulun opettaja täyttää 50 vuotta 28. 8. Hän on syntynyt Mikkelin maa-

laiskunnassa. Hän valmistui teknikoksi Helsingin Teknillisestä koulusta 1946, jolloin siirtyi Suur-Savon Sähkö Oy:n palvelukseen toimien mm. 10 vuotta Haukivuoren piirin esimiehenä. Ammatikoulun sähkötyön opettajaksi hän tuli 1960. Vapaa-aikanaan hän viihtyy parhaiten luonnon keskellä ja kalaverkkojen parissa.

EINO HÄKKINEN

kirvesmies rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 3. 9.

TYKO KETOLAMPI

viilaaja Kymin sulfiittiselluloosatehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 50 vuotta 7. 9.

TUURE SIHVOLA

1. hioja Voikkaan puuhiomolta täyttää 50 vuotta 13. 9. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli 1947 yhtiön palvelukseen karbiditehtaalle. Seuraavana vuonna hän siirtyi nykyiselle osastolle.

TAUNO JOKELIN

vuoromestari Kymin paperitehtaan Fourdrinier-osastolta täyttää 50 vuotta 18. 9. Hän on syntynyt Kuusankoskella ja tuli 1937 yhtiön palvelukseen Kymin ulkotyöosastolle, josta siirtyi 1939 Kymin paperitehtaalle. Paperitehtaalla hän toimi erilaisissa tehtävissä pääasiassa paperikoneilla. Koneenhoitajaksi hänet nimitettiin 1960 ja 1961 vuoromestariksi.

ARTTURI IMAN

rullapakkaaja Voikkaan paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 21. 9. Hän on syntynyt Jaalassa ja tuli 1957 yhtiön palvelukseen Voikkaan rakennusosastolle. Hän on työskennellyt myös Voikkaan sellu-

loosatehtaalla hakkumiehenä ja Voikkaan paperitehtaalla vesilasin valmistajana. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon kalastus ja puutarhanhoito.

RAINER EKHOLM

sisäinen tilintarkastaja tilintarkastusosastolta täyttää 50 vuotta 21. 9. Oltuaan Oy Strömberg Ab:n ja Länsi-Suomen Voima Oy:n palveluksessa 1948—1954, hän tuli 1955 yhtiömme metalliteollisuuden varastontarkastajaksi. Salon tehtaan työsuunnittelupäälliköksi hän siirtyi 1962 ja nykyiseen toimeensa 1968. Harrastuksista mainittakoon Lions-toiminta. Hän on mm. Karkkilan Lions Clubin perustajajäsen.

VILHO SILVONEN

viilaaja Kuusanniemen sulfaattiselluloosatehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 50 vuotta 21. 9. Hän on syntynyt Hollolassa ja tuli 1938 yhtiön palvelukseen Kymin selluloosatehtaalle, jossa toimi mm. korjausviilaajana. Kymin korjauspajalle hän siirtyi 1946 ja 1965 nykyiselle työosastolleen.

BERTEL GRUNDVALL

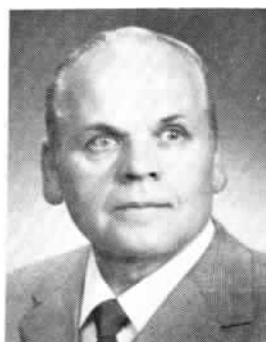
merkonomi osto-osastolta täyttää 50 vuotta 23. 9. Hän on syntynyt Kruunukylässä ja valmistui 1947 merkonomiksi Vaasan kauppaoppilaitoksesta. Oltuaan yli neljä vuotta C. J. Hartmanin palveluksessa Vaasassa hän muutti 1951 Australiaan, jossa hänellä oli hedelmä- ja vihannesfarmi. Suomeen hän palasi 1956 ja tuli yhtiön palvelukseen lähetysosastolle. Hän siirtyi 1958 osto-osastolle, jossa hän hoitaa pääasiallisesti tuontiin liittyviä huolinta- ja tullaustehtäviä. Mieliharrastuksenaan hänellä on puutarhanhoidon ja kalastuksen lisäksi bridge-peli. Hän on hyvällä menestyksellä osallistunut lukuisiin bridge-kilpailuihin.

Aaro Torvinen

Emil Laine

Tuure Ojanen

Uuno Merinen

HALLA

EINO MANNONEN

tukkityömiestä tukkiosastolta täyttää 60 vuotta 10. 7. Hän on syntynyt Kuolemajärvellä ja tuli 1965 yhtiön palvelukseen tukkiosastolle. V:sta 1969 hän on ollut yhtäjaksoisesti tukkiosastolla uittajana.

JUANKOSKI

REINO RIIKONEN

varamies täyttää 60 vuotta 31. 8. Hän on syntynyt Impilahdella. Siellä hän hoiteli kotitilaansa ja oli Impilahden Puhelin-yhdistyksen palveluksessa sotavuosiin saakka. Sodan jälkeen hän muutti Juankoskelle, missä työskenteli aluksi rakennuksilla kirvestöissä. Yhtiön palvelukseen kartonkitehtaalle hän tuli 1956 ja on sen jälkeen työskennellyt myös puuhiomossa erilaisissa tehtävissä. Hän on ollut innokas metsämies, mutta nykyisin vapaa-ajat kuluvat oman tilan hoitamisen ja kalastamisen merkeissä.

TOIVO PIRINEN

rullaaaja täyttää 60 vuotta 21. 9.

AARO TORVINEN

pääluottamusmiestä, varalämmittäjä täyttää 50 vuotta 7. 7.

HEINOLA

ARVO HÄNNINEN

varastotyöntekijä täyttää 50 vuotta 18. 8. Hän on syntynyt Hankasalmella ja tuli 1963 yhtiön palvelukseen ulkovarastolle siirto- ja kuljetustehtäviin.

AARNE ENDEN

prototyyppinvalmistaja täyttää 50 vuotta 19. 8. Hän on syntynyt Heinolassa ja tuli 1959 yhtiön palvelukseen työkaluviilaajaksi. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1967.

SALO

EMIL LAINE

poraaja täyttää 60 vuotta 6. 8. Hän on syntynyt Halikossa ja tuli 1960 yhtiön palvelukseen peittaajaksi. Myöhemmin hän siirtyi poraajaksi ja on toiminut tässä tehtävässä lähes seitsemän vuotta. Vapaa-aikanaan hän askartelee omakotitalon ja puutarhan parissa.

KARKKILA

KAARLO LEHTO

hitsaaja puhdistamosta täyttää 60 vuotta 19. 7. Hän tuli yhtiön palvelukseen levyradiaattoriosastolle 1934. Tämän osaston siirtyessä 1952 Heinolaan hän jatkoi hitsaamossa ja siirtyi myöhemmin puhdistamoon. Hänen vapaa-ajan harrastuksistaan on kalastus mieluisin.

ANTTI HUUHTANEN

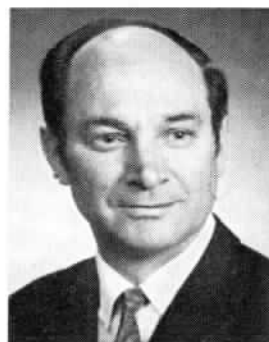
valaja käsikaavimamosta täyttää 60 vuotta 8. 8. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1941.

TUURE OJANEN

työnjohtaja työkaluosastolta täyttää 60 vuotta 8. 8. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1938. Sitä ennen hän työskenteli Tampella Oy:n Inkeröisten tehtaassa työkaluosastolla ja sähkökorjaamolla. Hänen vapaa-ajan harrastuksensa suuntautuvat 'Volkariin' ja mökkiin.

LAURI KONTOLA

hissinkäyttämön valimosta täyttää 60 vuotta 11. 8. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1953 ja on työskennellyt metallivali-

Arvo Luoto

Olavi Haanpää

Reino Haag

Veijo Luttinen

mossa ja rakennusosastolla ennen nykyiseen toimeensa siirtymistä. Vapaa-aikoinaan hän on harrastanut seura- ja järjestötoimintaa.

VEERA SAARISTO

liesiosastolta täyttää 60 vuotta 11. 8. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1945 emaliosastolle, josta myöhemmin siirtyi liesiosastolle.

UUNO MERINEN

työnjohtaja malliosastolta täyttää 60 vuotta 29. 8. Hän tuli yhtiön palvelukseen 15-vuotiaana mallipuusepän oppiin. Sotaväestä tulon jälkeen 1933 hän aloitti emalilaitoksella työskennellen siellä 10 vuotta, jonka jälkeen hän on ollut vakinaisesti malliosastolla. Nuorena hän harrasti teatteritoimintaa työväennäyttämöllä monet vuodet. Ammatillisessa toiminnassa hän on ollut mukana mm. luottamusmiehenä. Vapaa-ajan harrastus on nykyisin kalastus.

ARVO LUOTO

varastonhoitaja lähettämöstä täyttää 50 vuotta 8. 7. Hän työskenteli ennen sotia v:sta 1938 alkaen levyradiaattori-osastolla. Sotien jälkeen v:sta 1947 lähtien hän oli 10 vuotta kattilaosastolla, sen jälkeen lähettämössä ja nimitettiin 1968 varastonhoitajaksi. Hänen vapaa-aikansa täyttää musiikki, jota hän harrastaa Karkkilan Ty:n soitto-kunnassa. Hän osallistui aikoinaan myös tehtaan orkesterin toimintaan.

OLAVI HAANPÄÄ

piiripäällikkö myyntijaos 2:sta täyttää 50 vuotta 11. 7. Hän tuli vakinaisesti yhtiön palvelukseen 1947. Tosin hän jo vuosina 1939—1940 työskenteli Karkkilan asemalla ja palkkakonttorissa. Sotaja kouluvuosien jälkeen hän työskenteli 1947—1957 piirustuskonttorissa lämmityskattiloiden suunnittelijana ja 1958—1966 kaukolämpölaitosten suunnittelu- ja tarjoustehtävissä. Seuraavat kaksi vuotta hän oli myynnin huoltopäällikkönä. V:sta 1969 alkaen hän on toiminut piiripäällikkönä myyntijaos 2:ssa. Hän on toiminut Karkkilan Pojat ry:n puheenjohtajana 10 vuotta ja ollut SVUL:n Uudenmaan piirin piirihoitokunnan jäsen. Hän kuuluu Karkkilan Lions Clubiin. Vuoteen 1970 saakka hän oli Karkkilan yhteiskoulun johtokun-

nassa ja toimi yhteiskoulun rakennus-toimikunnan sihteerinä ja puheenjohtajana. Suomalainen Seuratalo Oy Pohjanpirtin hallituksen jäsen hän oli v:sta 1955 ja toimeenpaneva johtaja 1968—1969. Hän kuuluu myös Karkkilan Säästöpankin isännistöön ja on Haka-asuntoyhtiöiden hallituksissa jäsenenä. Hän kuuluu myös Karkkilan kauppalanvaltuustoon. Ensimmäisen kerran hänet valittiin 1960, valtuuston varapuheenjohtajana hän oli 1964—1968 ja 1969 hän istui kauppalanhallituksessa. Viime vuonna hänet valittiin jälleen valtuuston varapuheenjohtajaksi. Hän on lisäksi kuulunut tai kuuluu: kansakoulun johtokuntaan, rakennus- ja kiinteistölautakuntaan, julkisivulautakuntaan, kaavoituslautakuntaan ja useihin rakennustoimikuntiin jäsenenä tai puheenjohtajana. Hän on myös Seutukaavaliiton paikallistoimikunnan ja useiden muiden kunnallisten toimikuntien jäsen. Hänen harrastuksinaan ovat urheilun järjestötoiminta sekä yhteiskunnalliset ja muut suunnittelutyöt. Vapaa-aikansa hän kokee parhaimmillaan kalavesillä.

LAHJA KIRJONEN

viimeistelijä puhdistamosta täyttää 50 vuotta 7. 8. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1962 Karkin tilalle navetta-apulaiseksi. Runsaat kolme vuotta myöhemmin hän siirtyi tehtaan 5. halliin puhdistamaan vesijohtopaineputkia ja sen jälkeen nykyiseen toimeensa. Hänen vapaa-ajan harrastuksiaan ovat käsityöt, lukeminen ja televisio.

KAARINA NIEMI

puristaja liesiosastolta täyttää 50 vuotta 28. 8. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1945 ja on työskennellyt ennen nykyiseen työhönsä siirtymistä keernaosastolla ja puhdistamossa.

REINO HAAG

autonasentaja täyttää 50 vuotta 30. 8. Ennen nykyistä tointaan hän työskenteli maatalousosastolla Vanjärven kartanos-sa ja v:sta 1946 lähtien rakennusosastolla mm. kuorma-auton kuljettajana. Rakennusosastolta hän siirtyi sairaus-auton kuljettajaksi ja myöhemmin auto-korjaamolle. Palokuntatoimintaan hän on osallistunut 20 vuotta.

VEIJO LUTTINEN

senkkamuurari sulatosta täyttää 50 vuotta 31. 8. Hän tuli yhtiön palveluk-

seen 1953 ja toimi ennen senkkamuurariksi siirtymistään panostajana sulatossa. Hän on toiminut Pyhäjärven kunnan kansakoulun johtokunnassa useita vuosia. Hänen vapaa-ajan harrastuksistaan etusijalla on moottoriurheilu.

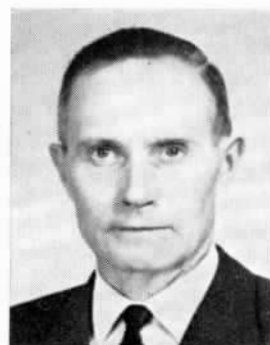
ARVI VALO

keernantekijä täyttää 50 vuotta 17. 9. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1964. Sitä ennen hän työskenteli Tikkakoski Oy:n palveluksessa keernantekijänä 15 vuotta. Ennen Tikkakosken kautta hän oli Kymiyhtiön palveluksessa 11 vuotta. Vapaa-aikoinaan hän on osallistunut ammattiosaston toimintaan.

Manan majoille

Helmikuun 11 p:nä kuoli riisinleikkaaja Edit R y ö p p y Kymin paperitehtaan Yankee-osastolta. Hän oli syntynyt 19. 5. 1909 Valkealassa. Hän tuli 1927 yhtiön palvelukseen lajittelijaksi Kymin paperitehtaan Fourdrinier-osastolle, mistä siirtyi 1945 Yankee-osastolle riisinleikkaajan tehtäviin. Hänet muistetaan tunnollisena ja ahkerana sekä hyväntuulisena ja avuliaana työntekijänä. Häntä jäivät kaipaamaan lähinnä sisko ja veljet perheineen.

Huhtikuun 27 p:nä kuoli työnjohtaja Emil Hartikainen metsäosastolta. Hän oli syntynyt 29. 9. 1912 Kuopiossa ja tuli 1937 yhtiön metsäosaston palvelukseen työnjohtajaksi Savon hoitoalueeseen. Vainajaa jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja viisi lasta.

Emil Hartikainen

Työhönotosta ja...

Jatkoa s:ltä 16

voi lisäksi saada perhevustusta. Kustannuksista vastaa ammattikasvatusthallitus. Käytyään tietopuolisen kurssin loppuun oppilas palaa takaisin työpaikkaan jatkamaan keskeytynyttä työharjoitteluaan.

— Oppiajan päätyttyä työnantaja kirjoittaa oppilaalle oppitodistuksen, johon merkitään oppilaan työpaikallaan saama koulutus oppiohjelman mukaisesti. Oppisopimuskoulutuksen päättäneellä on tämän jälkeen oikeus suorittaa ammattitutkinto ja kehitytyään ammatissaan ja hankittuaan siihen kuuluvia lisätietoja ja -taitoja hänellä on mahdollisuus suorittaa vielä ylempi ammattitutkinto.

Kysyimme kahdelta oppisopimusoppilaalta *Antti Leppäselältä*, 19 ja *Kari Iltafelalta*, 18, mikä heidän sai tekemään oppisopimuksen, vaikka edellisellä on jo takanaan ammattikoulun 3-vuotinen koneistajalinja ja jälkimmäisellä kaksi vuotta ammattikoulua. Lisäksi he tehtaalla muussa vakinaisessa työssä kykenisivät hankkimaan paremmin kuin nyt oppipoikina.

Kumpikin katsoi oppisopimuksen varmaksi ja taloudellisesti edulliseksi tieksi hyvän ammattitaidon hankkimiseen, mikä samalla tarjoaa mahdollisuuden jatkaa myöhemmin opintoja teknillisellä alalla. Lisäksi he antoivat arvoa sille, että joutuessaan usein siirtymään työtehtävästä toiseen työ tarjoaa oppimisen ohella runsaasti vaihtelua.

Kymmenen nuorta mittaustekniikan kurssilla

— Helmikuun lopulla alkoi Salon tehtaalla mittaustekniikan kurssi tehtaalla ulkopuolisille. Hakijoista valittiin kaksi naista ja kahdeksan miestä, jotka samalla otettiin tilapäiseen työsuhteeseen ja joille maksetaan 10-

viikkoiselta kurssilta tuntikorvaus. Kurssin hyväksytysti suorittaneet saavat todistuksen ja heidät voidaan sijoittaa tehtaan laadunvalvontaosastolle, kertoi koulutuspäällikkö Koskinen, joka koulutustehtävien ohella toimii tehtaan laadunvalvonnan päällikkönä. Opetusohjelmassa on pääpaino laadunvalvonta- ja mittaustekniikassa. Näiden lisäksi annetaan opetusta piirustusten tuntemuksessa ja aineopissa. Oppitunneista on teoreettista opetusta 80 tuntia.

— Huomasin sanomalehdestä kurssi-ilmoituksen ja jätin hakemukseni, kertoi salolainen *Ritva Kolehmainen*, 20. Tätä ennen työskentelin kolme ja puoli vuotta radio- ja televisiotekniikassa. Työ oli yksitoikkoista, mikä olikin eräs syy paikanvaihtoon. Täällä kurssilla on tullut esille monia minulle aivan uusia asioita. Uusi kokemus on minulle myös tehtaassa vallitseva melu, josta ei ollut edellisessä paikkassani.

— Olen kotoisin maalaistalosta Perniöstä ja olen käynyt maatalousteknillisen koulun. Maalla ei ole kuitenkaan nykyisin työtä riittämiin ja niinpä olen päättänyt oppia uuden ammatin. Kun kurssialta maksetaan palkkaa, on tämä opiskelu halpaa. Olen täällä oppinut monia mielenkiintoisia asioita. Näin kertoi kurssivaikutelmistaan perniöläinen *Jouko Muurinen*, 20.

Kärkisorvaajan peruskurssi työllisyyskurssina

Salon tehtaalla on parhaillaan menossa myös työllisyyskurssi. Se pidetään ammattikasvatusthallituksen toimesta ja työvoimaviranomaiset ovat valinneet oppilaat, luvultaan 12. Heitä on Sulkavalta, Liperistä ja Kemistä saakka. Valtio maksaa heille päivärahaa ja myös majoitus on ilmainen.

— Salon tehdas on luovuttanut tilat ja koneet opetuksen antamiseen ja

minut on myös lainattu ammattikasvatusthallituksen palkkalistoille kurssin vetäjäksi, kertoi teknikko *Tenbo Vettenranta*. Myös tehtaan insinöörejä ja teknikoita käytetään opetustehtävissä. Kurssi alkoi tammikuun lopussa ja kestää syyskuuhun saakka. Kaikkiaan opetusta annetaan 1580 tuntia, joista teorialunteja on 330. Opetusohjelma käsittää kärkisorvaajan peruskurssin. Jokaisella kurssin hyväksytysti suorittaneelle tarjotaan mahdollisuus jäädä Salon tehtaan palvelukseen.

— Kurssilaiset suhtautuvat vakavasti opetukseen. Kaikesta huomaa, että he ovat päättäneet hankkia riittävät perustiedot metallialalle ja siten parantavat mahdollisuuksiaan sijoittua teollisuuden palvelukseen ammattimiehinä, totesi teknikko *Vettenranta*.

— Olen tullut tälle kurssille voidakseni vaihtaa ammattia. Olen pien-tilan poika *Angelnimeltä* eikä talossa riitä töitä kaikille perheenjäsenille. Tämä tehdastyö tuntuu minusta helpommalta kuin maataloustyöt. Olen erittäin tyytyväinen, että kurssilla annetaan myös teoreettista opetusta, esitti mielipiteenään kurssilainen *Lars Klinckowström*.

Työhönottoa ja työnopetusta tehostetaan

— Askettain pidettiin tehtaalla kokous, jossa pohdittiin työhönoton ja koulutuksen tehostamista nykyisestäään, kertoi koulutuspäällikkö Koskinen. Niinpä pidettiin tärkeänä työhönoton yleisen kulun ja paperien käsittelyn täsmentämistä, opaskirjaisen toimittamista uusille työntekijöille, työnopastuskorttien laatimista ja työnopastajien kouluttamista eri osastoille työnopettajan avuksi. Työryhmät tekevät ehdotuksensa jo syksyyn mennessä.

Haastattelija *Veikko Talvi*

